

“Prosjekt aktivitetshjelpemidler”

Samarbeidsprosjekt mellom:

**Beitostølen Helsesportsenter
NAV Hjelpemiddelsentral Oppland
NAV**

sSM
Stiftelsen Sophies Minde

Støttet av Stiftelsen Sophies Minde

SSM
Stiftelsen Sophies Minde

Innledning

Det er erfart, og erkjent, at det hittil har vært begrensede muligheter for anskaffelse og effektiv bruk av funksjonelle aktivitetshjelpemidler. Beitostølen Helseportsenter (BHSS), NAV Hjelpemiddelsentral Oppland (NAV HMS-O) og NAV Arbeids- og velferdsetaten (NAV) (tidligere Rikstrygdeverket), har i perioden august 2005- desember 2006, samarbeidet om "Prosjekt aktivitetshjelpemidler". Prosjektet har hatt karakter av et utviklingsprosjekt med aksjonspreg og er et pilotprosjekt for utvikling av faglige og organisatoriske sider ved formidling av denne type hjelpemidler.

Målsettingen med prosjektet har vært "å samle og videreutvikle kunnskaper og erfaringer på området aktivitetshjelpemidler. Hensikten er å sikre kvalitet på tjenester til personer som har bruk for denne type hjelpemidler". Dette er et stort område og en har derfor i dette prosjektet gjort et utvalg av hvilke hjelpemidler en skal se nærmere på. Disse hjelpemidlene har vært: sittende alpinutstyr (sitski og biski), piggekjelker til sommer og vinter, akeutstyr, håndsykler og trehjulspiggerullestoler. Resultatmålet av prosjektet er en veileder. Veilederen inneholder en generell del med retningslinjer, og en spesiell del om de aktuelle hjelpemidlene. Denne vil jevnlig bli oppdatert. Veilederen retter seg mot personer med funksjonsbegrensninger, pårørende, 1. linjetjenesten og hjelpemiddelsentralene. Veilederen er en nettgave tilknyttet sentrale nettsider – med en skriftlig del, samt innføringsvideoer i aktuelle aktiviteter.

Prosjektgruppen er sammensatt med deltagere fra NAV, NAV HMS-O, BHSS og Norges handikapforbund (NHF). Referansegruppen har bestått av NAV hjelpemiddelsentral Nordland, Valnesfjord Helseportsenter, kommunerepresentant fra Skei kommune, brukerrepresentant fra Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (CP-foreningen). Prosjektgruppen har hatt stor nytte av disse representantenes kunnskap og erfaringer. Det samme gjelder for representantene fra firmaene som selger denne type hjelpemidler. Disse er: Aktiv Hjelpemidler, Bardum, Funktech, HandiNor, Sitski Norway, Sunrise Medical og Quality Care. Deres kunnskap og erfaringer har vært spesielt viktig i forbindelse med gjennomføring av kurs.

Sammendrag

"Prosjekt aktivitetshjelpemidler" setter søkelyset på hjelpemidler til lek og sport. Prosjektet har i perioden fra august 2005 til og med desember 2006 jobbet med målsettingen; "å samle og videreutvikle kunnskaper og erfaringer på området aktivitetshjelpemidler med den hensikt å bedre kvaliteten på tjenester til personer som har bruk for denne type hjelpemidler".

Prosjektet har hatt fokus på et utvalg aktiviteter. De utvalgte aktivitetene var sittende alpint (sitski og biski), piggekjelker (sommer og vinter), akeutstyr, trehjuls piggerullestoler og håndsykler. Som et resultat av prosjektet er det utarbeidet Veileder på disse hjelpemidlene. Veilederen inneholder informasjon om lovverk, beskrivelse av hjelpemidlene (kategorier), kartlegging, tilpasningsmuligheter, bruksområder, aktivitetsutførelse, samt en oversikt over produkter og leverandører. I tillegg er målskjema for de ulike aktivitetene lagt med som vedlegg. Veilederen er ut på nettsiden til Beitostølen Helse- og idrettsenter (www.bhss.no) Link til denne siden er også å finne hos andre samarbeidspartnere. I tillegg er det produsert instruksjonsvideoer i sittende alpint, langrennspigging, ispigging og rullestolpigging på DVD. DVD'ene er produsert og distribuert gjennom Akilles forlag. En komprimert utgave av Veilederen selges med DVD'en.

"Prosjekt aktivitetshjelpemidler" har ønske om å nå en bred målgruppe. De som til nå har dratt direkte fordeler av prosjektet, har vært de som har hatt et opphold ved BHSS. Den utvidete målgruppen er alle personer med funksjonsnedsettelse, personale i 1.-3.linjetjenesten, idrettsorganisasjoner og beslutningstakere.

Det ble under prosjektperioden opprettet eksternt lager av aktivitets-hjelpemidler ved BHSS for NAV HMS Oppland. Dette ga muligheter for å gjennomføre reelle utprøvinger av hjelpemidlene, for i størst mulig grad å sikre at det rette aktivitetshjelpemiddelet ble valgt til den enkelte. Som supplement til det eksterne lageret har leverandører gitt BHSS muligheten til å ha noe utstyr tilgjengelig for utprøving. I tillegg kommer også utstyret som tilhører Helse- og idrettsenteret.

For de som etter utprøving ønsket å gå til anskaffelse av aktivitetshjelpemiddel, ble muligheten for muntlig tilsagn opprettet. Dette vil si at fire ansatte ved BHSS ble kurset til å få muligheten til å søke NAV HMS Oppland om tilsagn. NAV HMS Oppland har videre fått myndighet til å gi et muntlig vedtak uansett hvor i landet utøver kommer fra. Det har i løpet av prosjektperioden blitt gjennomført 28 tilsagnsaker, der alle hjelpemidlene ble innvilget. Den korteste behandlingstida har vært på 6 dager, fra søknad ble sendt til utøver mottok hjelpemiddelet. Gjennomsnittlig behandlingstid endte på 47 dager. Tallene må sees i sammenheng med at dette har vært et pilotprosjekt, og at vi har endret noe på for-midlingssystemet. Dette har ført til ulike utfordringer bl.a. med datasys-temer og kommunikasjon som har ført til at saker har tatt lengre tid. Gjennomsnittlig behandlingstid på sakene som har gått som planlagt, har vært på 21 dager.

For å nå målsettingen om å øke kvaliteten i det enkelte ledd i formidlingsprosessen, har det vært viktig å øke kompetanse hos de ulike aktørene. Det har med denne bakgrunnen blitt gjennomført aktivitetshjelpemiddelkurs som kompetansehevende tiltak. Det har blitt arrangert 6 kurs, 3 vinterkurs og 3 sommerkurs, fordelt på ansatte internt ved BHSS, for ansatte ved hjelpemiddelsentralene i Norge og for 1.linjetjenesten i Hedmark og Oppland. Kursene ble gjennomført med gode tilbakemeldinger, og med ønske om at kursene opprettholdes videre. Det har i tillegg blitt gitt tilbud om teamundervisning til alle brukergrupper ved Beitostølen Helsesportsenter for også å øke kompetansen hos utøverne.

”Prosjekt aktivitetshjelpemidler” har blitt gjennomført med positive resultater, og NAV ønsker å videreføre tiltakene som er i verksatt. Det vil si at det ønskes at tiltakene opprettholdes og går inn i daglig virksomhet ved NAV HMS Oppland og ved BHSS. NAV HMS O har fått midler til en 20% stilling for å serve tiltakene, mens BHSS kommende år har viderefinsiert 100% stilling for ergoterapeut. Tiltakene skal også utvides til å gjelde de nordlige fylkene i Norge. NAV HMS Nordland har, på lik linje med sentralen i Oppland, fått midler til å dekke en 20% stilling. For NAV HMS N vil Valnesfjord Helsesportsenter bli en viktig samarbeidspartner.

Vi håper, med nåværende tilgjengelige ressurser, å kunne videreutvikle og utvide de tiltak som er opprettet gjennom prosjektet. Det er derfor muligheter for å få et bredere erfaringsgrunnlag for å se om tiltakene har en positiv effekt også utover 2006.

Kortfattet informasjon om ”Prosjekt Aktivitetshjelpemidler” kan lese i prosjektbeskrivelsen – vedlegg nr 1.

Innholdsliste

Kap 1: Bakgrunn og målsetting for prosjektet	6
1.1 Bakgrunn	6
1.2 Prosjektets avgrensninger	6
1.2.1 Prosjektmedarbeidernes kompetanse	7
1.2.2 Utvalg av aktivitetshjelpemidler	7
1.3 Målsetting	8
1.3.1 Hovedmål	8
1.3.2 Delmål	8
1.3.3 Målgruppe	8
1.4 Ressurser	8
Kap 2: Prosjekt-gjennomføring / metode	9
2.1 Praktisk gjennomføring	9
2.2 Andre samarbeidspartnere	9
2.3 Beskrivelse av tiltakene	10
2.3.1 Tilsagnsordning	10
2.3.2 Eksternt lager	10
2.3.3 Kompetansehevende tiltak	10
2.3.4 Kontakt med forhandlere	11
2.3.5 Kontakt med alpinanlegg	11
2.3.6 Registrering av behov for sykler for de over 26 år	11
2.3.7 Samarbeid med "Lokalmiljømodellen"	12
2.4 Hvordan er tiltakene gjennomført?	12
2.4.1 Tilsagnsordning	12
2.4.2 Eksternt lager	12
2.4.3 Kompetansehevende tiltak	13
2.4.4 Kontakt med forhandlere	15
2.4.5 Kontakt med alpinanlegg	16
2.4.6 Registrering av behov for sykler for de over 26 år	16
2.4.7 Samarbeid med "Lokalmiljømodellen"	16
Kap 3: Resultat og resultatvurdering	17
3.1 Resultat og evaluering av tiltak	17
3.1.1 Resultat tilsagnsordning	17
3.1.2 Evaluering av tilsagnsordning	17
3.1.3 Evaluering av eksternt lager	22
3.1.4 Evaluering av kompetansehevende tiltak	23
3.2 Veileder	25
3.2.1 Innføringsvideoer	26
3.3 Utfordringer	26
3.3.1 Kort tid til evaluering av tilsagnsordning	26
3.3.2 Kontakt med kommunehelsetjenesten	26
3.3.3 Lang leveringstid fra leverandører (bestillingsvarer)	27
Kap 4: Oppsummering / Konklusjon / Videre planer	28
4.1 Videreføring	29
4.1.1 Tilsagn	29
4.1.2 Eksternt lager	30
4.1.3 Målskjema	30
4.1.4 Ekstern evaluering	30
Referanser / litteratur	31
Vedlegg	32—55

Innholdsliste

Kap I: Bakgrunn og målsetting for prosjektet

Kap I: Bakgrunn og målsetting for prosjektet

I følgende punkter er det en beskrivelse av bakgrunn for opprettelse av prosjektet og dets opprinnelige planer for gjennomføring. Dersom en ønsker ytterligere informasjon henvises det til prosjektplan i vedlegg nr. 2.

1.1 Bakgrunn

Fritidsaktivitet, inkludert fysisk aktivitet, er på bakgrunn av generell samfunnsutvikling en stadig viktigere arena for realisering av individers evner, anlegg og muligheter i fritid og i arbeid. Det er erfart, og erkjent, at mulighetene for anskaffelse og effektiv bruk av funksjonelle aktivitetshjelpemidler er begrensede. Mangel på egnede og tilpassede hjelpemidler kan direkte være en hindring for optimal funksjon og rehabilitering. Gode hjelpemidler kan også forebygge belastningskader og tilleggskomplikasjoner som ofte følger en funksjonshemming.

Kompetansen og ordningene/ systemene for vurdering av behov, formidling og utvikling av denne type hjelpemidler, samt opplæring i bruk av hjelpemidlene, er i dag ikke godt nok utviklet.

Fra kommunalt og fylkeskommunalt hold er det uttrykt et stort behov for faglig utviklingsarbeid og praktisk utprøving av formidlingsordninger på dette feltet. Dette er bekreftet via møter med mange individuelle brukere, innspill fra brukerorganisasjoner, samtaler med rehabiliteringsansvarlige i kommuner og med personell ved hjelpemiddelsentraler og Rikstrygdeverket (RTV).

I 2000, ble det avviklet to seminarer om aktivitetshjelpemiddel i samarbeid mellom BHSS og RTV med over 100 deltakere på hvert av dem. Dette ga også bred erfaring.

1.2 Prosjektets avgrensinger

Aktivitetshjelpemidler består av mange ulike hjelpemidler til mange ulike aktiviteter. Et mål med prosjektet var å øke kompetansen på denne type hjelpemiddel. For å kunne gjøre et kvalitetsmessig godt arbeid med de ulike hjelpemiddelgruppene, var det behov for å gjøre et utvalg av aktivitetshjelpemidler det skulle jobbes videre med. Det er, ved eventuell videreføring av "Prosjekt aktivitetshjelpemidler", ønske om å utvide dette utvalget.

1.2.1 Prosjektmedarbeidernes sammensetning og kompetanse

Prosjektgruppen har bestått av

- Hege Anmarkrud— BHSS, prosjektkoordinator (fra mars 2006)
- Helen Riise Øvrelid—BHSS, rapportansvarlig (tidl. Prosj.koord)
- Inge Morisbak—BHSS, prosjektansvarlig
- Anne Kristin Håre—NAV HMS-O, prosjektmedarbeider
- Kine Næss—NAV prosjektmedarbeider
- Heidi Kristin Sørli Rogne—prosjektmedarbeider

Fra venstre bak:
Kine Næss
Hege Anmarkrud
Anne Kristin
Håre
Heidi K. S. Rogne
Helen R. Øvrelid

De personene som er nærmest tilknyttet prosjektet har tilhørighet til og kompetanse på gruppen bevegelseshemmede. Det ble derfor naturlig å ta utgangspunkt i hjelpemidler for denne gruppen. Prosjektmedarbeider NAV HMS O arbeider med formidling på avdeling bevegelse.

1.2.2 Utvalg av aktivitetshjelpemidler for bevegelseshemmede

Prosjektgruppen har foretatt ett utvalg med tanke på hvilke aktivitetshjelpemidler som skal falle inn under "Prosjekt aktivitetshjelpemidler". Prosjektet har sett det som nødvendig å begrense dette området til sittende alpint (sitski/ biski), piggekjelke sommer og vinter, akeutstyr, håndsykler og trehjulpigge rullestoler. I løpet av prosjektperioden har det også blitt aktuelt å ta med tandemsykler. Tandemsykkel har derfor vært delvis med. Dette vil si at BHSS har tandemsykler på eksternt lager, og at tandemsykler ble presentert på aktivitetshjelpemiddelkursene, for å heve egen kompetanse på denne type hjelpemiddel. Det har i prosjektperioden ikke vært mulig å søke på tilsagn på tandemsykler.

Sittende alpint består av hjelpemidler på en ski, to ski og fire ski, altså sitski, biski og skicart. Skicart ble av ulike grunner ikke tatt med som en del av "Prosjekt aktivitetshjelpemidler". Hovedgrunnen til dette er at det ikke var tilgjengelige ressurser ved BHSS til å drive aktiviteten under prosjektperioden. Ved eventuell videreføring av prosjektet er det ønskelig at det settes av ressurser til å øke kompetansen også på skicart.

Å samle og videreutvikle kunnskaper og erfaringer som finnes på området aktivitets- hjelpemidler.

Hensikten er å sikre kvalitet på tjenester til personer som har bruk for denne type hjelpemidler.

1.3 Målsetting

1.3.1 Hovedmål

Hovedmålsettingen med prosjektet har vært ”å samle og videreutvikle kunnskaper og erfaringer som finnes på området aktivitets- hjelpemidler. Hensikten er å sikre kvalitet på tjenester til personer som har bruk for denne type hjelpemidler”.

1.3.2 Delmål

For å nå hovedmålsettinga ble det satt opp følgende delmål:

- Sikre raskere formidling av aktivitets- hjelpemidler og bedre kvalitet i det enkelte ledd i formidlingsprosessen.
- Utarbeide en veileder på de utvalgte aktivitets- hjelpemidlene.
- Øke kompetansen og kvaliteten i 1.linjetjenesten.
- Øke kompetansen på hjelpemiddelsentralene.
- Øke kompetansen hos brukere av aktivitets- hjelpemidler.
- Oppnå høyere brukertilfredshet med aktuelle hjelpemidler.
- Etablere samarbeid med 1.linjetjenesten og andre interessenter.
- Systematisere og videreutvikle de to helsesportsentrenes rolle som ledende og høykompetente miljøer på aktivitets- hjelpemidler
- Vurdere alternativ utlånsordning av aktivitets- hjelpemidler for personer over 26 år

1.3.3 Målgruppe

Den primære målgruppen for prosjektet har vært personer som har hatt opphold på BHSS, og som ikke kan bruke ordinært aktivitets- utstyr.

Den utvidete målgruppen har vært alle personer med funksjons- nedsettelse som ikke kan bruke ordinært aktivitets- utstyr, pårørende, personale i 1.-3. linjetjenesten, idretts- organisasjoner og beslutnings- takere.

1.4 Ressurser

I prosjektperioden har det vært tilleggs- ressurser ved BHSS og NAV HMS-O. Stiftelsen Sophies Minde(SSM) har vært med på å finansiere en 100 % stilling som prosjekt- koordinatør ved BHSS. NAV har finansiert en 50 % stilling ved NAV HMS-O.

I mars 2005 ble det skifte av prosjekt- koordinatør, og tidligere koordinatør gikk inn i en 20 % stilling som ble opprettet som veileder- / rapportansvarlig. Prosjektet har ellers benyttet seg av eksisterende ressurser hos de ulike samarbeids- partnerne, i den grad virksomheten i prosjektet gikk inn i deres daglige aktivitet.

2.1 Praktisk gjennomføring

Prosjektet har blitt gjennomført på Beitostølen Helsesportsenter, og var i hovedsak rettet mot personer som var på opphold der. 700 brukere pr år oppholder seg på BHSS i henholdsvis 2.5 uker (barn) og 4 uker (voksne), og engasjeres hver dag i ulike aktiviteter som ofte krever denne type hjelpemidler. I tillegg er senteret hvert år involvert i en rekke aktivitetskurs og -leire med mange deltakere. Prosjektkoordinatoren har hatt sitt daglige virke på BHSS og vært knyttet opp mot den utøvende virksomheten, med fokus på å gi tilbud til de personene som har behov for hjelpemidler for å utøve aktivitet.

Arbeidsoppgavene for prosjektmedarbeider ved NAV HMS-O har vært; saksbehandling i forhold til tilsagnsmyndighet, å være rådgivende instans, å organisere mulighet for BHSS til og holde et eksternt lager for NAV HMS O og å skaffe tilveie hjelpemidler.

Prosjektgruppen har hatt jevnlig møter, ca hver sjettede uke. Arbeidsgruppen som besto av prosjektkoordinatoren og prosjektmedarbeider på NAV HMS O har hatt regelmessige arbeidsmøter der tiltak har blitt evaluert og nye planer lagt. Referansegruppen har hatt 5 møter. Det har også vært interne prosjektgrupper ved BHSS og NAV HMS O. Gruppen ved BHSS besto av to idrettspedagoger, to fysioterapeuter og materialforvalter. Ved NAV HMS O har det vært to representanter fra formidlingsavdelingen, én tilhørende seksjon bevegelse, én fra vedtaksavdelingen. I tillegg til disse to har det også vært med én representant fra teknisk avdeling i den interne prosjektgruppen ved NAV HMS O.

2.2 Andre samarbeidspartnere

Prosjektet har hatt et nært samarbeid med de ulike firmaene som forhandler denne typen hjelpemidler for å øke kompetansen på hvilke hjelpemidler som finnes, og hvilke tilpasningsmuligheter disse har. Firmaene har også hatt en sentral rolle i gjennomføring av kurs og utarbeiding av kartleggingsskjemaer.

Av andre kontakter kan nevnes Norges Skiforbund og Beitostølen Skiheiser.

Kap 2: Prosjekt-gjennomføring / metode

2.3 Beskrivelse av tiltakene

2.3.1 Tilsagnsordning

Denne ordningen ble opprettet for å gjøre saksgangen raskere ved søknad om aktivitetshjelpemidler.

NAV HMS-O har i prosjektperioden hatt mulighet til å gi muntlig tilsagn ved søknad om aktivitetshjelpemidler fra brukere på opphold på BHSS. Muntlig tilsagn vil si at det blir gitt et muntlig vedtak i forkant av at den skriftlige søknaden blir sendt til den hjelpemiddelsentralen bruker har sin tilknytning til. Det er nå fire ansatte på BHSS, to ergoterapeuter, en fysioterapeut og en idrettspedagog, som har muligheten til å be om tilsagn på vegne av bruker. De har blitt gitt denne muligheten etter først å ha gjennomgått en grunnleggende opplæring på hjelpemiddelsentralen om regelverk, rutiner etc.

Uavhengig av hvilket fylke brukeren har vært bosatt i, har NAV Hjelpemiddelsentral Oppland kunnet vurdere saken, gi tilsagn og bestille hjelpemidlene det har vært søkt om. Den ansatte på BHSS som har hatt ansvar for saken, har opprettet kontakt med brukers terapeut i hjemkommunen for å drøfte saken og sikre at hjelpemidlene blir fulgt opp hjemme hos bruker i etterkant av utlevering.

NAV HMS-O har informert hjelpemiddelsentralen i brukers hjemfylke om tiltakene.

2.3.2 Eksternt lager

Beitostølen Helse- og idrettsenter har under prosjektperioden fungert som et eksternt lager for NAV HMS-O. Dette vil si at NAV HMS-O har kjøpt inn et utvalg aktivitetshjelpemidler, som BHSS disponerer for utprøving. Dette innebærer i praksis at personer som er til opphold ved BHSS, og som har behov for aktivitetshjelpemidler, har muligheten til å prøve ut flere ulike typer produkt. For at bruker skal få hjelpemidler så raskt som mulig, var målet å kunne levere ut hjelpemiddel fra det eksterne lageret på BHSS. En forutsetning for å gjøre dette mulig, var at NAV HMS-O kunne levere et nytt hjelpemiddel før bruker reiste fra BHSS. Med eksternt lager har det fulgt rutiner ifht lagring og merking av hjelpemidlene (Se vedlegg nr. 3).

2.3.3 Kompetansehevende tiltak

Et viktig delmål i prosjektet var å heve kvaliteten og kompetansen i det enkelte ledd i formidlingsprosessen. For å nå målet har det blitt arrangert kurs internt for ansatte ved BHSS, for hjelpemiddelsentralene i Norge, og for førstelinjetjenesten (ergo.- og fysioterapeuter). Det har blitt holdt temaundervisning for brukere, ledsagere og fagpersoner tilknyttet barn og ungdom som har vært til opphold ved BHSS. Prosjektkoordinator og prosjektmedarbeider fra NAV HMS-O har i tillegg holdt foredrag på ulike kurs og konferanser.

Kurs og innhold i kursene

Aktivitetshjelpemiddelkursene har i hovedsak vært delt i to hoveddeler; med en teoretisk presentasjon av aktivitetshjelpemidlene, og en praktisk økt med utprøving. Den teoretiske presentasjonen om selve hjelpemidlene ble formidlet av forhandlerne. De fortalte om hjelpemidlene og hvilke tilpasningsmuligheter de ulike produktene har. I tillegg ble det på kursene også gitt informasjon om "Prosjekt aktivitetshjelpemidler", samt gitt muligheter for diskusjon rundt tolkninger av lovverk. I forbindelse med kursene har det blitt utarbeidet et kurskompendium som har blitt utlevert til alle deltakere.

Temaundervisning og innhold i undervisningen

Innholdet i temaundervisningene som har blitt holdt for brukere, ledsagere og fagpersoner som har vært til opphold ved BHSS har hovedsakelig vært inndelt i tre hoveddeler. Dette har vært:

1. Om "Prosjekt aktivitetshjelpemidler
2. Om lovverk
3. Om typer aktivitetshjelpemidler og deres funksjon.

Det har vært åpent for deltakerne å stille spørsmål ifht formidlingsprosess og hjelpemidler.

Foredrag på kurs og konferanser

For ytterligere å spre kunnskap og erfaringer som gjøres underveis i prosjektperioden, er det viktig å delta på ulike kurs og konferanser. På slike arenaer møter man et bredt spekter av yrkesgrupper med interesse for fagfeltet. Dette er også en annen arena for møte med personer med funksjonsnedsettelse. Informasjonen har hovedsakelig dreid seg om selve prosjektet, med opprettelse av tiltak, gjennomføring og resultater.

2.3.4 Kontakt med forhandlerne

Forhandlere av aktivitetshjelpemidler har hatt en sentral rolle i prosjektet, og det var viktig å opprette god kontakt med disse. Forhandlerne av de aktuelle hjelpemidlene har en inngående kunnskap om de hjelpemidlene de selger. Flere av firmaene har også utdannede instruktører i aktivitetene.

2.3.5 Kontakt med alpinanlegg

Da personer over 26 år ikke får stønad fra folketrygden til aktivitetshjelpemidler, ønsket prosjektgruppen å vurdere alternativ utlånsordning der personer over 26 år kan låne utstyr i en kortere periode. En ønsket blant annet å etablere samarbeid med et alpinanlegg med mulighet til korttidsutlån av sittende alpinutstyr.

2.3.6 Registrering av behov for sykler for de over 26 år

Det har under prosjektperioden vært uttrykt stort behov for spesialtilpassede sykler ved BHSS. Etter diskusjoner i prosjektgruppen ble det satt i gang en registrering av dette behovet. Hensikten med registreringen var å samle eksempler for om mulig å påvirke til endring av lovverket, slik at også de over 26 år kan få støtte til denne type hjelpemidler.

2.3.7 Samarbeid med "Lokalmiljømodellen"

BHSS har i løpet av en tiårsperiode gjennomført gruppeopphold etter "Lokalmiljømodellen" (LMM). Modellen kjennetegnes av en samhandlingsprosess mellom barna/ familien, aktuelle lokale instanser som arbeider med re/ habilitering og undervisning, og ansatte på BHSS. Det kommer barn / ungdom fra samme kommune til opphold ved BHSS. I forkant av et opphold reiser det en liten faggruppe fra BHSS ut på formøter – der barna/ foreldre får sitt "første møte med BHSS" gjennom en presentasjon, samt at det blir gjort en tidlig kartlegging av barnas funksjon, interesser og mål for oppholdet. Dette har vært et viktig forum også for "Prosjekt aktivitetshjelpemidler" å delta i. Her har man kunnet gjøre tidlig kartlegging av hva som er hjelpemiddelbehovet, og sørge for at en har hatt disse hjelpemidlene tilgjengelig fra oppholdets start. Dette har gjort det mulig å sette i gang med eventuell tilsagnsak relativt raskt etter ankomst på BHSS.

2.4 Hvordan er tiltakene gjennomført?

2.4.1 Tilsagnsordning

I løpet av prosjektperioden har det vært mulig å be om tilsagn på følgende aktivitetshjelpemidler; sittende alpinutstyr (sitski/ biski), piggekjelke til vinter og sommer, akeutstyr, håndsykler og trehjulspiggerullestoler.

Hver tilsagnsak har startet med en grundig kartlegging som beskriver hjelpemiddelbehov, type hjelpemiddel med aktuelle mål, og forutsetninger/ muligheter for å drive aktiviteten i hjemmemiljøet. Til hjelp i dette arbeidet har det blitt utviklet ni ulike målskjemaer, fem for vinteraktiviteter og fire for sommeraktiviteter. Utfylt målskjema blir sendt til NAV HMS-O, som vurderer positivt eller negativt vedtak. Etter positivt vedtak gis melding til hjelpemiddelsentral i brukers hjemfylke. Bestilling sendes så til leverandør av aktuelt hjelpemiddel. Hjelpemiddelet blir levert hjemme hos bruker. Det opprettes alltid kontakt med lokal terapeut i brukers hjemfylke, før saken sendes fra BHSS til NAV HMS-O.

2.4.2 Eksternt lager

BHSS har fungert som eksternt lager for NAV HMS-O. Det eksterne lageret har i prosjektperioden bestått av følgende utstyr:

- Vinterutstyr: 5 piggekjelker, 1 hockeykjelke, 2 akekjelker og 5 sitskier.
- Sommerutstyr: 6 håndsykler, 2 tandemsykler, 2 piggerullestoler og 1 fronthjul.

(Se vedlegg nr 4 for fullstendig oversikt over disponible aktivitetshjelpemidler på eksternt lager ved BHSS).

Formålet med det eksterne lageret har vært å gi mulighet for utprøving av ulike typer hjelpemidler. Utprøvingen er en viktig del av kartleggingen i tilsagnsakene.

I tillegg ble BHSS sitt eget utstyr brukt til utprøving og innføring i aktivitetene.

Aktivitetshjelpemidler - vinter

Den interne arbeidsgruppen på BHSS vurderte ut fra erfaring hvilke aktivitetshjelpemidler det ville være hensiktsmessig å ta med i prosjektet. I tillegg ble det tatt store hensyn til de tilbakemeldingene en hadde fått fra tidligere arrangerte aktivitetshjelpemiddelkurs. Den interne arbeidsgruppen på BHSS og NAV HMS-O var også på flere firmabesøk for å få innspill fra leverandørene. Det ble i tillegg sendt ut skjema der leverandører av aktivitetshjelpemidler ble forespurt om de kunne gi en oversikt over hjelpemidler de formidlet. (Se vedlegg nr. 5 for skjema som ble utsendt.) Før og underveis i prosjektperioden, ble det fremmet ønske om at også skicart burde taes med. Skicart er sittende alpinutstyr på fire ski, og som styres ved hjelp av spaker. Prosjektgruppen så behovet for at også skicart burde være med, men flere faktorer gjorde dette vanskelig. Det kreves blant annet utdannede instruktører for å føre og gi innføring i skicart. På daværende tidspunkt hadde ikke BHSS utdannede instruktører. Dette forholdet vil det bli rettet på.

Aktivitetshjelpemidler - sommer

Det finnes mange ulike typer håndsykler på markedet. Prosjektgruppen ble derfor nødt til å gjøre et utvalg av sykler som skulle tilhøre det eksterne lageret ved BHSS. For å kunne gjøre et reelt utvalg, ble det arrangert en demodag på NAV HMS-O den 21.04.2006. Vi inviterte forhandlere av håndsykler, som kunne vise oss et bredest mulig utvalg av det som finnes på markedet. I forkant av denne dagen, hadde vi kategorisert type håndsykler for enklere å få oversikt over produktene (for kategorisering henvises det til Veileder; Håndsykler). Deltagerne på demodagen var seks firmaer som viste sine produkter for tre representanter fra BHSS, en fra NAV HMS Hedmark og fire representanter fra NAV HMS-O. Inkludert i denne gruppen var det to representanter med god erfaring fra den ordinære sykkelporten. I etterkant av demodagen, fikk også den interne prosjektgruppen mulighet til å komme med sine ønsker for håndsykler, før det endelige utvalget ble bestemt.

2.4.3 Kompetansehevede tiltak

Det har blitt gjennomført en rekke aktivitetshjelpemiddelkurs. Til disse aktivitetshjelpemiddelkursene ble det utarbeidet kurskompendier. Kursene var et samarbeid mellom BHSS, NAV HMS-O og leverandører av de aktuelle hjelpemidlene. På kursene ble det brukt instruktører fra firmaene, ansatte ved BHSS og utøvere av aktiviteter. Se vedlegg nr. 6 for eksempel på en invitasjon til et av aktivitetshjelpemiddelkursene.

Interne kurs

Det er gjennomført 2 interne kurs for ansatte ved BHSS, ett for vinteraktiviteter og ett for sommeraktiviteter. Kurset ble i sin helhet gjennomført på BHSS og i området rundt. I tillegg til internt kurs har leverandører, på eget initiativ, vist frem aktuelle nyheter innenfor området aktivitetshjelpemidler samt gitt mulighet for utprøvinger.

- **Sittende alpint**
  - Sitski
  - Biski
- **Piggekjelker snø og is**
- **Akeutstyr**

- **Håndsykler**
- **3-hjuls piggerullestoler**
- **Piggekjelke sommer**

Eksterne kurs for hjelpemiddelsentralene i Norge

- Vinterkurs 6. desember 2005; 18 deltakere fra 6 hjelpemiddelsentraler.
- Vinterkurs 1. februar 2006; 18 deltakere fra 8 hjelpemiddelsentraler.
- Sommerkurs 7.—8. september 2006: 19 deltakere fra 11 hjelpemiddelsentraler.

Eksterne kurs for 1. linjetjenesten

- Vinterkurs 24. mars 2006; avlyst grunnet for få deltakere
- Sommerkurs 19. september 2006; 1.linjetjenesten (ergoterapeuter/ fysioterapeuter) i Oppland og Hedmark med 21 deltakere fra 12 kommuner.

Temaundervisning

Alle brukere ved Beitostølen Helse- og idrettsenter, samt pårørende og ledsagere, fikk tilbud om temaundervisning om aktivitetshjelpemidler, rettigheter og muligheter. Dette har vært fast post for alle barnegrupper ved BHSS. Eget materiale til temaundervisningen ble utarbeidet og undervisningen hadde en varighet fra 1 til 1 ½ time. Temaundervisningen var preget av dialog og erfaringsutveksling mellom tilhørerne. I tillegg hadde man mulighet til å be om individuell samtale med ergoterapeut.

Innføring i aktiviteten

Personer som ønsket tilsagn på aktivitetshjelpemidler fikk målrettet og gradert innføring i aktiviteten i løpet av oppholdet på BHSS. Målrettet opplæring ble også gitt til foreldre/ ledsagere. Instruktører i aktivitet var godt kvalifiserte medarbeidere ved BHSS. De utøverne som ønsket ytterligere informasjon om hvor en kunne henvende seg etter hjemkomst ble informert om aktuelle kontaktpersoner i særforbund, og om aktuelle kurs som blir arrangert av leverandører/ hjelpemiddelsentraler eller idrettskretser.

Erfaringsutveksling mellom brukere på BHSS gav også et godt fundament for videre utvikling av aktivitetene. Utøverne lærte og instruerte hverandre etter endt aktivitetsøkt med instruktør.

Andre kurs og konferanser

Prosjektkoordinator og prosjektmedarbeider har sammen, og uavhengig hverandre, informert om prosjektet på forskjellige arenaer. Disse har vært følgende:

- FAF-konferanse (konferanse for nåværende og tidligere studenter på studiet "Fysisk Aktivitet og Funksjonshemming" samt andre interesserte i fagfeltet) 14. oktober 2005; 10 minutters innlegg
- Innlegg på Regionsamling, region Øst, for barnekontakter på hjelpemiddelsentralene oktober -05.
- Innlegg hos barneergoterapi gruppen i Oslo og Akershus: 1 time
- Norges skiforbund; Langrenn: 45 min

- Deltagelse på hjelpemiddelmessen "Selvstendig liv", med bl.a. seminar om hjelpemiddelformidling mai -06
- Innlegg på Barnesamling for alle hjelpemiddelsentralene juni 2006: 30 minutters innlegg.
- Deltagelse på Aktivitetsdag for funksjonshemmede i Trondheim 26.aug. 2006
- Nordisk FAF-konferanse 29. september 2006; 30 minutters innlegg
- Kurs for fysioterapeuter arrangert av NFF; to timer undervisning
- NAT –C (nordisk hjelpemiddelkonferanse mai 2007); parallellforedrag.

2.4.4. Kontakt med forhandlerne

Prosjektgruppen har hatt et nært samarbeid med forhandlerne av aktivitetshjelpemidler. Representanter fra NAV HMS-O og BHSS har vært på flere firmabesøk hos leverandørene. Formålet var å etablere god dialog og få en fullstendig oversikt over hvilke produkter som eksisterte på markedet, og hvilke produkter som kan komme i fremtiden. Samtidig var dette en god arena for generell erfaringsutveksling og om muligheter for videreutvikling av de eksisterende hjelpemidlene. BHSS har muligheten til å prøve ut aktivitetshjelpemidler, enten på utlån fra hjelpemiddelsentralen eller fra leverandør, på mange personer med ulike typer funksjonsnedsettelse. Dette fører til at prosjektgruppa (og helsesportsenteret) sitter med mange erfaringer på bruk av hjelpemidlene i aktivitet. Dette har blant annet avdekket forbedringspotensiale på enkelte av hjelpemidlene. Et slikt samarbeid har ført til konkrete endringer på blant annet en type piggekjelke. Dette oppleves fra begge parter som positiv utveksling av erfaring.

Firmaer som har vært involvert i Prosjekt Aktivitetshjelpemidler har for vinteraktiviteter vært:

- Aktiv Hjelpemidler A/S
- Bardum as
- HandiNor as
- Sitski Norway
- Quality Care AS

For sommeraktiviteter har det i tillegg til de nevnte ovenfor vært:

- Funktech AS
- Sunrise Medical AS

Representanter fra BHSS deltok på et produktkurs som Bardum as hadde for sine ansatte. På dette kurset ble det gitt grundig innføring i sittende alpint, både teoretisk og praktisk. Representantene fikk også prøve ut en ny type ski for sittende alpint som vil komme vinteren 2007 - kartski.

I tillegg til deltagelse på aktivitetskurs ble det holdt jevnlig kontakt med firmaene via telefon og e-post. Firmaene var også deltagende i utarbeidelse av målskjema til de ulike aktivitetshjelpemidlene (Målskjemaene ligger som vedlegg i de utarbeidete Veilederne for aktivitetene som er inkludert i prosjektet).

2.4.5 Kontakt med skianlegg.

I opprinnelig prosjektplan ønsket en kontakt med ulike alpinanlegg i Norge. Formålet var å skaffe en oversikt over hvilke anlegg som var tilrettelagt for sittende alpint og hvilken kompetanse disse anleggene hadde på området.

Dette ble ikke gjennomført. Prosjektgruppen fikk god informasjon fra de ulike leverandørene og fra skiforbundet. Skiforbundet er i ferd med å kartlegge tilgjengelighet i de ulike alpinanleggene i Norge.

2.4.6 Registrering av behov for sykler til de over 26 år.

Dette tiltaket er ikke beskrevet i den opprinnelige prosjektplan. Det har under prosjektperioden blitt avdekket et stort behov for spesialtilpassede sykler for de over 26 år som prosjektgruppen mener det har vært viktig å følge opp. Det har blitt opprettet et felles skjema, der de som jobber på team 1 (voksne) ved BHSS har kunnet føre inn alder, bostedsfylke og sykkelbehov fortløpende. Det har også blitt beskrevet hva utøver ønsker å bruke sykkel til. I tillegg ble det utarbeidet et spørreskjema der utøverne selv kunne beskrive sine behov (se vedlegg nr 7).

Registreringen startet i august 2006 og ble avsluttet i november samme år. Sykkelsesongen ble da sett på som avsluttet grunnet snøføre. I løpet av denne perioden var det 24 utøvere som meldte sine behov for spesialtilpasset sykkel. Utøverne er i alderen mellom 35 og 73 år, og kommer fra 8 ulike fylker spredt over hele Sør-Norge. Syklene det har vært behov for, er håndsykkel (8 personer), 3-hjuls sykkel (6 personer), 3-hjuls liggesykkel (7 personer) og 2-hjuls sykkel med hjelpemotor (3 personer). Begrunnelser som gikk igjen for ønske om en spesialtilpasset sykkel var:

- Naturopplevelser
- Muligheter for aktivitet sammen med familien
- Oppfølging av barn
- Arbeid
- Aktiv forflytning
- Økt aksjonsradius
- Trene styrke/ utholdenhet
- Trene balanse/ koordinasjon

Den samlede registreringen har blitt overlevert til NAV avdeling for hjelpemidler og tilrettelegging, og til Norges Handicapforbund.

2.4.7 Samarbeid med "Lokalmiljømodellen"

Prosjektkoordinator har deltatt på tre "formøter" (møte i hjemkommune før opphold ved BHSS) sammen med annen ansatt ved BHSS. På formøter der prosjektkoordinator ikke har deltatt, har andre gitt informasjon om "Prosjekt aktivitetshjelpemidler" og hvilke muligheter dette gir. Dette har spesielt vært aktuelt i grupper med hjelpemiddelbehov.

Samarbeidet med lokalmiljømodellen er noe som bør videreutvikles rutinemessig fordi en ser fordelene med å avdekke hjelpemiddelbehovet tidlig.

3.1 Resultat og evaluering av tiltak

3.1.1 Resultat tilsagnsordning

I løpet av perioden august 2005 til desember 2006 er det bedt om 28 tilsagn - der alle ble innvilget.

Fire personer ved BHSS har hatt mulighet til å søke tilsagn – to ergoterapeuter, en fysioterapeut og en idrettspedagog. Kontaktpersoner på NAV HMS O har på formidling vært Anne-Kristin Håre, på vedtak Nina Olsby og på teknisk avdeling Jens Kværnsveen.

26 tilsagn ble gitt på vinteraktivitetshjelpemidler og 2 på sommeraktivitetshjelpemidler. 3 brukere har fått tilsagn på to ulike hjelpemidler. Hjelpemidlene det har blitt søkt på, har vært følgende:

- 9 saker på sittende alpinutstyr
- 16 saker på piggekjelker
- 0 saker på akeutstyr
- 2 saker på håndsykler
- 0 saker på piggerullestoler

Det har vært tilsagnsaker fra 11 av 19 fylker, der Møre og Romsdal, Hordaland og Buskerud har hatt fire saker hver. Gjennomsnittlig behandlingstid fra søknad om tilsagn ble levert til NAV HMS O til hjelpemiddelet ble utlevert, var på 47 dager. Kortest behandlingstid var 6 dager, og da ble hjelpemiddelet utlevert mens bruker enda var til stede på BHSS.

3.1.2 Evaluering av tilsagnsordning

Gjennomførte tiltak med tilsagnsordning har hatt en svært sentral plass i prosjektet. Vi har gjennomført 28 tilsagnsaker, der kun to av dem har vært på aktivitetshjelpemidler for sommer. Det kan være ulike grunner til at det har vært få saker for sommer. Noen grunner kan være følgende:

- Håndsykler og 3-hjulspiggerullestoler er et svært smalt område innenfor aktivitetshjelpemidler for sommer.
- Behovet for spesialtilpasset sykkel er mange ganger allerede avdekket før oppholdet ved BHSS, og lokal terapeut har da grepet tak i saken. Det er ofte større forventninger til det å sykle enn å bruke ski.
- Kort sommersesong på Beitostølen, og dermed nedsatt mulighet for utprøving.
- Under ferieavviklingen ved BHSS har det vært andre brukergrupper på opphold, med mer leirpreget innhold og med mindre fokus på og behov for utprøving av aktivitetshjelpemidler.

Det ble fra starten av utarbeidet nye rutiner både for BHSS og NAV HMS-O (se vedlegg nr. 8), da prosjektgruppen hadde formening om at dette ville gjøre formidlingsprosessen mer effektiv. Ser en på tall for reel gjennomsnittlig behandlingstid, har prosjektet oppnådd behandlingstid på 26,6 dager. Da er 20 saker tatt med i beregningen. Dette er de sakene som stort sett har gått som forventet. Saken med raskest behandlingstid ble unnagjort på 6 dager. I denne saken fikk brukeren hjelpemiddelet før personen var utskrevet fra BHSS. Det er nettopp det som bør være målet med prosjektet.

Gjennomsnittlig behandlingstid av tilsagnsaker i 2006 var på rett i overkant av 6 uker. Reell behandlingstid var på 4 uker.

Da "Prosjekt aktivitetshjelpemidler" har vært et pilotprosjekt, har vi underveis i prosjektperioden hatt noen utfordringer som har ført til at gjennomsnittlig behandlingstid har økt. Utfordringene har blant annet vært følgende:

- Datasystemet på NAV HMS – der noen saker "hang seg opp".
- Sviktende kommunikasjon fra HMS i hjemfylke til utøver og leverandør.
- Ikke mottatt ordrebekreftelse fra leverandør.
- Leverandør ikke mottatt bekreftet bestilling fra NAV HMS-O.
- Leverandør ikke hatt aktuelt hjelpemiddel inne på lager.
- Ferieavvikling hos leverandører og produsenter.
- Sykdom hos leverandør.
- Overgangsesong fra vinter til sommer med nedsatt prioritet fra NAV HMS-O (avklart med bruker på forhånd).

Disse utfordringene har blitt drøftet på prosjektgruppemøter og referansegruppemøter. Hensikten har vært å avklare hvem som skal følge opp saken og finne løsninger, hvem man kan henvende seg til, og hvordan man kan finne en mest mulig hensiktsmessig løsning på utfordringen.

Med en gjennomsnittlig behandlingstid på rett i overkant av 6 uker (reell behandlingstid 4 uker), har vi fått mange gode erfaringer med tilsagnsordningen. Samarbeidet og den direkte kontakten som er opprettet mellom BHSS og NAV HMS-O har fungert godt. Kontaktperson på NAV HMS-O er trygg på at de som har tilsagnsmulighet ved BHSS gjør en god jobb med utprøving og kartlegging. Samtidig vet de med tilsagnsmulighet på BHSS at kontaktperson ved NAV HMS-O prioriterer tilsagnsaken. Leverandørene av de aktuelle aktivitetshjelpemidler har strekt seg langt for å ha hjelpemidlene inne på lager. Tilsagnsordningen har ført til at de som har hatt tilsagnsmuligheten ved BHSS, og de som har jobbet spesielt tilknyttet prosjektet ved NAV HMS-O, har fått økt kompetanse på området aktivitetshjelpemidler. De kjenner til hvilke hjelpemidler som finnes, kjenner til ulike tilpasningsmuligheter, kjenner til aktiviteten og vi har fått god erfaring med hvilke mål som kreves tatt for at hjelpemiddelet skal fungere hensiktsmessig.

Prosjektet var i begynnelsen lite kjent. Da prosjektperioden har vært på halvannet år, og tilsagnsordningen har fungert i bare ett år, har vi lite grunnlag for å vurdere om 28 tilsagnsaker er et gjennomsnittstall for tilsagnsaker i løpet av et år. Det har vært flere brukere som har kommet til opphold ved BHSS med enten uhensiktsmessig hjelpemiddel mtp sin funksjon, eller hjelpemidler i gale størrelser – enten for stort eller for lite. Byttesaker på aktivitetshjelpemidler har ikke blitt medregnet som tilsagnsaker fordi det da allerede ligger et vedtak til grunn. Prosjektkoordinator har imidlertid behandlet noen byttesaker. Prosessen med disse sakene har vært rettet direkte mot hjelpemiddelsentralen i brukerens hjemfylke.

At hjelpemidlene ikke er i riktig størrelse, eller av feil type, kan komme av flere årsaker som bl. a:

- Få muligheter for å gjøre reelle utprøvinger – dersom det blir gjort utprøving, blir det i mange tilfeller gjort utprøving på det ett firma har å tilby.
- Liten kompetanse blant ansatte i 1.linjetjenesten og på hjelpemiddelsentralene ifht denne type hjelpemidler.
- Liten kompetanse blant ansatte i 1. linjetjenesten og på hjelpemiddelsentralene om utførelse av aktiviteten.

Evaluering fra de som har mottatt aktivitetshjelpemiddel

Det har blitt sendt ut evalueringsskjema til samtlige personer som det har blitt søkt om aktivitetshjelpemiddel til gjennom ordningen, med spørsmål om de ulike leddene i tilsagnsprosessen (se vedlegg nr. 9.a for utsendt informasjonsbrev og nr. 9.b for utsendt evalueringsskjema). Av 20 skjemaer som ble sendt ut er det bare åtte personer som har svart. Svarene på spørreskjemaene har vært relativt like. Selv om det er få svar kan man likevel se et klart mønster i de svarene som har kommet inn.

Det kom inn svar fra én som har fått utlevert hånds sykkel, 4 som har fått sittende alpinutstyr og 5 som har fått utlevert piggekjelker. Manglende samsvar i samlet tall skyldes at to personer har fått utlevert både piggekjelke og utstyr til sittende alpint.

Alle er svært fornøyde med prosessen og de tiltakene som ble utført ved BHSS, før søknad ble sendt, med tanke på informasjon, utprøving og innføring/ opplæring i aktivitet for aktuelt hjelpemiddel. Kommentarene er: *”Bra med info, ble vist forskjellige alternativer”, ”Vi fikk gode muligheter til å prøve” og ”Vi fikk prøvd ut flere hjelpemidler”*. I forhold til informasjon om vedlikehold av utstyr, svarte halvparten av utøverne at dette ikke var blitt gitt. Det er dermed et forbedringspotensiale i forhold til å gi tydeligere informasjon til rett tid. Det bør også vurderes om denne informasjonen kan komme på flere arenaer; ved undervisning, kartlegging og bruk av hjelpemiddel.

I forhold til søknadsprosedyren var alle svært godt fornøyd med at tilsagnsordningen var opprettet, og at saksgangen gikk raskere enn ved tradisjonell saksgang. Noen kommentarer var: *”Meget bra tilbud”, ”god veiledning”, ”Det gikk fortere enn vi har opplevd ved tradisjonell saksgang” og ”Sparer mye tid”*.

De aller fleste er godt fornøyd med tiden det tok fra de søkte til de fikk utlevert hjelpemidlene. Det er likevel noen tilfeller der det har tatt lengre tid enn forventet. Eksempel på kommentarer er: *”Svært fornøyd!”, ”Det tok lenger tid enn vi hadde blitt forespeilet, men likevel kortere tid enn hva vi er vant med”*. Lengden på leveringstiden hos de som har svart på evalueringsskjema har variert fra 1 uke, 2 uker, 3 uker til 4-5 måneder. De fleste hjelpemidlene blir levert av leverandør, men noen blir sendt i posten. For de hjelpemidlene som ikke blir levert av leverandør, blir også informasjonen ved levering av hjelpemiddel dårlig. En person kommenterer at det manglet tilleggsutstyr som det tok lang tid å få.

” Vi fikk gode muligheter til å prøve”

”Vi fikk prøve ut flere hjelpemidler”

”Håper denne ordningen blir videreført.”

Med tanke på oppfølging har de fleste fått god nok informasjon og innføring under opphold på BHSS, og flere har derfor foreløpig ikke hatt behov for kontakt med lokal terapeut eller tilhørende hjelpemiddelsentral. Det er likevel noen som etterspør kontakt med lokal terapeut i forbindelse med utlevering av hjelpemiddelet.

Evalueringen viser at de som er den viktigste parten i tilsagnsordningen, brukerne og deres foresatte, er positive til at en slik ordning er opprettet. De mener videre at ordningen fungerer bra og at prosessen går raskere. Men det er forbedringspotensiale på punkter som informasjon om vedlikehold, utleveringstid og oppfølging fra lokal terapeut. Avsluttende kommentarer er: ”Vi syntes dette fungerte veldig bra!” og ”Håper denne ordningen blir videreført”.

Evaluering fra de som har hatt tilsagnsmulighet ved BHSS

Daglig virksomhet er ved BHSS organisert i to team, team 1 – voksne og team 2 – barn. Det er tilknyttet en person med tilsagnsmulighet på team 1 og to på team 2. I tillegg har prosjektkoordinator hatt mulighet til å søke tilsagn. Prosjektkoordinator har fordelt sin tid på de to teamene. Kommunikasjon og kompetanseoverføring har fungert bra mellom de som har blitt gitt muligheten til å søke tilsagn.

Evalueringen viser at ordningen fungerer meget bra med utgangspunkt i følgende forhold:

- Utarbeidet liste over rutiner som skal følges for hver tilsagnsak fungerer bra, og er til stor hjelp for å huske alle deloppgaver.
- Målskjemaene har blitt bearbeidet og forenklet underveis – blitt lettere å fylle ut.
- Etter hvert er det blitt utarbeidet gode prosedyrer på anonymisering av utøver som søker tilsagn.
- Det har vært greit å opprette kontakt med lokal terapeut. Noen terapeuter kan være negative i starten i forhold til at vi pålegger dem ekstra arbeidsoppgaver. Dette endrer seg i de aller fleste tilfeller når de blir informert om hva tilsagnsordningen er.
- Det har vært lett å ta kontakt med ulike leverandører for å få informasjon om hjelpemidlene – de har vært imøtekommende og har vist god kompetanse på eget utstyr.
- Det har i perioder vært mange tilsagnsaker som har ført til en hektisk arbeidshverdag (spesielt i starten). Ekstra arbeidsbelastning har avtatt når man har blitt fortrolig med arbeidsmetodene.
- Systemet i sin helhet fungerer bra. Dette er fordi man har én person på hjelpemiddelsentralen å forholde seg til. Dette er en ressursperson som har en stabil arbeidssituasjon. Det kan være svært sårbart i ferieperioder, samt ved eventuell sykdom.
- Kan være vanskelig å få tak i den ene kontaktpersonen på hjelpemiddelsentralen. Da er det bra at man kan ta kontakt både via telefon og mail.
- Å få muligheten til å søke tilsagn har ført til en klar kompetanseheving i forhold til kunnskap om hjelpemidlene, men også i forhold til kjennskap til trygdesystemet.

Evaluering fra de som har vært tilknyttet prosjekt ved NAV HMS-O

Arbeidet med tilsagnsakene har involvert ansatte på flere forskjellige avdelinger på sentralen; avdeling Formidling og Rådgivning, seksjon Bevegelse/Bil og seksjon Vedtak, og avdeling Forvaltning, seksjon Innkjøp og seksjon Lager.

Sett fra hjelpemiddelsentralens side har tilsagnsordningen gitt noen nye utfordringer, men disse har vært mulig å løse underveis:

- Det måtte avklares på hvilken måte sakene kunne registreres i datasystemet, og det måtte avklares om det var greit at HMS-O bestilte hjelpemidler som skulle betales av en annen hjelpemiddelsentral. Det ble funnet greie ordninger på dette, men i enkelte saker har det tatt lang tid, da vi ikke umiddelbart har fått godkjenning fra den hjelpemiddelsentralen bruker har tilhørt. I disse tilfellene viser det seg at informasjonen om prosjektet ikke har nådd fram til de som har fått de konkrete sakene å forholde seg til.
- Det var nødvendig å utarbeide detaljerte rutiner for saksgang på hjelpemiddelsentralen, da en del av arbeidet måtte utføres på en annen måte enn ved vanlig saksgang. Når dette var gjort, har denne rutinen vært grei å følge, og den har blitt revidert underveis ut fra de erfaringene som har blitt gjort.
- For å opparbeide trygghet og rutine i saksgangen, har det vært positivt at det har vært én person som har behandlet alle sakene som har kommet fra BHSS, men det har gjort systemet sårbart. Ved ferieavvikling har andre vært involvert, og det er nødvendig med mer opplæring for at dette skal gli lettere.
- Sakene det har vært bedt om tilsagn på, har vært godt utredet fra BHSS. Det har sjelden vært behov for å be om tilleggsopplysninger, og det har ikke vært gitt avslag på noen av tilsagnsakene. Kommunikasjonen med BHSS har vært god.
- Som en kvalitetssikring har de fleste sakene blitt drøftet med seksjon Vedtak før tilsagn har blitt gitt.
- Før vi har bestilt hjelpemidlene det har vært gitt tilsagn på, har det blitt opprettet kontakt med den hjelpemiddelsentralen bruker tilhører. Dette har spesielt vært aktuelt der det har vært flere leverandører som har det aktuelle produktet. Det har da vært greit at "hjemmesentralen", og ikke vi i prosjektet, har valgt hvilken leverandør som skal benyttes. Av og til har dette forsinket saken, da det har vært vanskelig å nå fram til rette person på HMS. HMS-O har opplevd kontakten med leverandørene på samme måte som BHSS. De har god kunnskap og har vært positive og imøtekommende.

3.1.3 Evaluering av eksternt lager

Det har under prosjektperioden blitt gjort mange erfaringer med de hjelpemidlene som tilhører eksternt lager. Disse hjelpemidlene er for aktivitetene sittende alpint, langrennspigging, ispigging, håndsykling og rullestolpigging. De utvalgte hjelpemidlene har ført til at tilbudet på aktivitetshjelpemidler ved BHSS har forbedret seg betraktelig. BHSS har selv et utvalg aktivitetshjelpemidler. Disse er jevnt over preget av at de er mye brukt og at noe av utstyret er gammelt. Hensikten med eksternt lager var å kunne gjøre reelle utprøvinger av aktivitetshjelpemidler til den enkelte bruker. Dette medfører at man må ha hjelpemidler som finnes på dagens marked og at man har de ulike variantene av typer aktivitetshjelpemidler. Dette målet er oppnådd. Eksternt lager har vært grunnlaget for at tilsagnsordningen kunne gjennomføres. Det sees som svært viktig at det eksterne lageret er dynamisk, og at man til en hver tid har aktuelt utstyr tilgjengelig. Det har underveis i prosjektperioden blitt avdekket et behov for å ha flere piggekjelker for barn.

Aktivitetshjelpemidlene tilhørende eksternt lager er i dag, grunnet plassmangel, lagret på fire ulike plasser ved BHSS. Det er av vesentlig betydning at lagrene har stor nok plass til at hvert enkelt hjelpemiddel har sin egen plass og at alle rommene er forsvarlig låst til en hver tid når utstyret ikke er i bruk. Dagens lagringsplass er langt fra optimal, men den oppfyller alle krav. De fire rommene som er etablert som lagringsplass er plassert så nært som mulig aktuell aktivitetsarena for å gjøre tilgjengeligheten best mulig. Noen av lagrene er likevel for små, og ved lagring av mye utstyr, oppleves tilgjengeligheten til det enkelte hjelpemiddel ofte som tungvindt. Ved BHSS vil det i løpet av 2007/ 2008 bygges et hjelpemiddelbygg, der det er planlagt god plass til lagring, tilpasning og vedlikehold av hjelpemidlene.

Ansatte ved BHSS har vært flinke til å overholde rutineene i forhold til oppbevaring av aktivitetshjelpemidler (se vedlegg nr 4).

Prosjektkoordinator har observert noen tilfeller av avvik, men disse har blitt sett på som enkeltforeteelser. Noen ganger har hjelpemidler blitt stående igjen ute, sammen med utstyr tilhørende BHSS. Disse sakene har blitt fulgt opp med å minne gruppene om at alt utstyr tilhørende eksternt lager skal stå innelåst. Når det gjelder rutiner i forhold til vedlikehold og reparasjoner, har disse så langt ikke blitt utprøvd fordi det har vært få tilfeller av slitasje og ødeleggelse på utstyr. Det har vært én reparasjonssak. Der tok leverandøren av hjelpemiddelet inn ødelagt del etter reklamasjon. Grunnen var at hjelpemiddelet foreløpig var helt nytt. Utfordringer med rutiner ved vedlikehold vil i større grad bli aktuelt denne sesongen, og videre utover, fordi hjelpemidlene blir mer brukt og det gir større slitasje.

3.1.4 Evaluering kompetansehevende tiltak

Evaluering av gjennomførte kompetansehevende tiltak, både til hjelpemiddelsentralene, I. linjetjenesten og utøvere, viser at det vil være stadig behov for oppfølging på området.

I løpet av prosjektperioden har også flere kommunale terapeuter henvendt seg til prosjektkoordinator for råd og veiledning. Disse terapeutene har gitt tilbakemelding om ulik saksgang fra hjelpemiddelsentral til hjelpemiddelsentral. Dette er noe som understøtter utsagn fra hjelpemiddelsentralene.

Ansatte ved BHSS, som jobber på de ulike teamene i aktivitet, har gjennom sin daglige virksomhet økt sin kompetanse på aktivitetshjelpemidler. Gjennom at man nå har tilgang på flere ulike typer aktivitetshjelpemidler enn tidligere, har det blitt økt fokus både på å ha kunnskap om hjelpemidlene, og på å ha prøvd dem ut selv.

Evaluering av aktivitetshjelpemiddelkurs, sommer og vinter

På de tre kursene som er blitt gjennomført for hjelpemiddelsentralene har det til sammen vært 55 deltakere. Noen av deltakerne har vært med på både sommer- og vinteraktivitetshjelpemiddelkurs. Ved evaluering var deltakerne utelukkende positive til gjennomføringen av kursene (se vedlegg nr. 10 for evalueringsskjema som ble utdelt kursdeltakerne). Dette er noen av tilbakemeldingene fra deltakerne på kursene:

- *”Jevnlige kurs, for eksempel annethvert år.”*
- *”God mulighet for erfaringsutveksling.”*
- *”Bra med egenerfaring på hjelpemidlene. Viktig å bli kjent med hjelpemidlene for å kunne gi råd om valg av utstyr til ulike brukergrupper.”*
- *”Like viktig som opplæring på produkter og bruken av dem, vil det være med drøfting av praksis på de ulike hjelpemiddelsentralene.”*

Det ble klart at regelverket blir tolket litt forskjellig fra sentral til sentral. Og selv om det skal være rom for å benytte skjønn ved vurdering av søknader, kom det fram ønske om oppfølging fra NAV på dette. Det ble bl.a. nevnt ønske om kriterier for hva som bør ligge til grunn ved vurdering av hva som er ”nødvendig og hensiktsmessig” i forhold til aktivitetsønske/ bosted.

Prosjektgruppen mener at avviklingen av denne type kurs er svært viktig for å øke kompetansen i forhold til denne type hjelpemidler. Sett i et helhetsspektiv på hjelpemiddelmarkedet er aktivitetshjelpemidler et snevert område, men også et område i stor utvikling og fremgang. Ved at fagpersoner på hjelpemiddelsentralene får egenerfaring på denne type hjelpemidler, sikrer man bedre kvalitet på de beslutningene og avgjørelsene som blir tatt i forhold til valg av utstyr. Vi er godt fornøyd med deltakelsen på kursene, og mener at delmålsettingen med å heve kompetansen på hjelpemiddelsentralene er langt på vei oppnådd. Som resultat av deltakelse på kurs, har to hjelpemiddelsentraler tatt initiativ til selv å arrangere aktivitetshjelpemiddelkurs for brukere og I. linjetjenesten i sitt fylke. Samme modell er brukt, med teoretisk presentasjon fra firma, for så å ha en praktisk utprøvningsøkt av hjelpemidlene.

”Bra med egenerfaring på hjelpemidlene. Viktig å bli kjent med hjelpemidlene for å kunne gi råd om valg av utstyr til ulike brukergrupper”

”Bra at vi selv får muligheten til å prøve de ulike hjelpemidlene”

Det ble forsøkt arrangert aktivitetshjelpemiddelkurs for vinter for I.linjetenesten i Oppland den 24. mars på Gjøvik. Dette ble avlyst grunnet for få påmeldte. Det ble forsøkt på nytt med kurs om aktivitetshjelpemidler for sommeraktiviteter den 19. september, arrangert på Beitostølen Helseportsenter. Målgruppen for kurset ble, i tillegg til deltakere fra Oppland fylke, utvidet til at også terapeuter i Hedmark kunne delta. Grunnet en noe regntung dag, var det enkelte av deltakerne som reiste tidligere enn kursets slutt og ikke fikk levert evalueringsskjema. Fra dem som leverte evalueringsskjema er det utelukkende positiv respons på gjennomføring av kurs. De fleste ønsker også en oppfølging på aktivitetshjelpemidler for vinter. Prosjektgruppen mener at det er viktig å følge opp denne målgruppen med kurs, fordi det er denne instans som har nærmest kontakt med utøver og først avdekker eventuelle behov for denne type hjelpemidler. Ved å øke kompetansen på dette området for denne målgruppen, er det større mulighet for at riktig utstyr blir valgt.

Nesten alle ansatte som jobber i team med daglig aktivitet ved BHSS har deltatt på interne aktivitetshjelpemiddelkurs, både sommer og vinter. Det er fra deltakerne på disse kursene også utelukkende positive tilbakemeldinger. Svært mange ønsker å kunne sette av mer tid til et slikt kurs, der de får enda mer erfaring med bruk, ”mekking” og tilpassing av det enkelte hjelpemiddel. Noen av tilbakemeldingene som ble gitt fra de interne kursene er:

- *”Supert opplegg, dette er bra for senteret!”*
- *”Bra at vi selv får muligheten til å prøve de ulike hjelpemidlene”.*
- *”Fint å få inn samarbeid mellom firma og hjelpemiddelsentral med tips om ulike typer hjelpemidler*
- *”Samme type kurs hvert år for å henge med på/ få presentert nytt utstyr”.*

Evaluering fra gjennomført temaundervisning

Tilbakemeldinger fra brukere, foreldre, ledsagere og fagbesøk viser at det er stort behov blant disse målgruppene for informasjon om hvilke krav som stilles, hvilke forutsetninger som må være tilstede og hvilke muligheter som finnes i forhold til anskaffelse av aktivitetshjelpemidler. Mange opplever at de ikke har fått informasjon om hvilke muligheter som finnes for sitt barn, og at saksgangen går tregt fra man ytrer et behov til hjelpemiddelet er levert. Dette gjelder ikke utelukkende aktivitetshjelpemidler, men inkludert denne type hjelpemidler.

Temaundervisningen for brukere oppleves som en flott arena for erfaringsutveksling mellom personer med ulik erfaring på hjelpemiddelområdet. Mange gode og dårlige erfaringer har blitt drøftet i tilknytning til undervisningen. Opplevelsen er at mange får dekket sine behov for informasjon og veiledning. De som har ønsket videre oppfølging har fått tilbud om samtale i etterkant av temaundervisningen, der en i samarbeid har gått dypere inn på ulike utfordringer. Dette har i de fleste tilfeller ført til et notat med anbefalinger, som bruker har fått med seg til lokal terapeut med oppfordring til terapeut om å ta kontakt med prosjektkoordinator dersom de

Mange som kommer til opphold ved BHSS er der for første gang, og vet ikke helt hva de går til og hva et opphold kan tilby. Mange tilsagnsaker kommer derfor i etterkant av temaundervisningen, da bruker/ foreldre har fått informasjon om hvilke muligheter som finnes. Det sees derfor som hensiktsmessig at temaundervisning kommer tidlig i uke 2 av oppholdet, slik at man har god tid til utprøving og kartlegging. Det er en forutsetning at tilsagnsakene kommer i gang tidlig i oppholdet, dersom muligheten skal ligge til rette for å få utlevert hjelpemiddel mens bruker fremdeles er på opphold ved BHSS.

3.2 Veileder

Som et resultat av prosjektet er det utarbeidet en veileder. Veilederen er bygget opp rundt de utvalgte aktivitetene i prosjektet. Veilederen inneholder informasjon om lover og regler i forhold til lov om folketrygd. Den har presentert fem aktiviteter med hvert sitt kapittel: sittende alpint (sitski/ biski), langrennspigging, ispigging, håndsykler og rullestolpigging. Det blir presentert informasjon om ulike hjelpemidler, kartlegging, tilpasningsmuligheter, bruksområder, en kort innføring om teknikk, tips om anlegg og oversikt over produkter med leverandører. Veilederen er basert på noe informasjonsmateriale som tidligere er utarbeidet ved Beitostølen Helse- og idrettsenter. Dette gjelder spesielt kapitlene om sittende alpint og langrenns-/ ispigging.

Det er ønskelig at veilederen skal kunne nå en bredest mulig målgruppe; brukere av denne type hjelpemidler, I. linjetjenesten med terapeuter og annet helsepersonell, fagpersoner på hjelpemiddelsentralene og frivillige organisasjoner i idretten. Veilederen vil derfor bli lagt ut på nettsidene til BHSS, og flere andre instanser vil ha linker opp imot veilederen på sine nettsider.

Aktuelle nettsider er:

- Valnesfjord Helse- og idrettsenter
- NAV Arbeid- og Velferdsetaten
- NAV Hjelpemiddelsentralene
- Norges Handikapforbund
- Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon
- Norges Idrettsforbund og de aktuelle særforbund
- Frambu Senter for sjeldne funksjonshemninger
- Nettsider til aktuelle leverandører

Dersom man ønsker å laste ned Veilederen, skal det være mulig å velge ut aktuelle kapitler, eller velge hele dokumentet

Veilederen består av 6 kapitler. Ett om lovverk og fem om ulike aktiviteter.

3.2.1 Innføringsvideoer

I tillegg til Veilederen er det laget fire innføringsvideoer i de aktuelle aktiviteter. Her blir det lagt vekt på grunnleggende teknikk for å kunne starte med aktivitetene. Innføringsvideoene er tenkt som en starthjelp, og også som en motivasjonsfaktor. Aktivitetene det er laget innføringsvideo om er:

- Sittende alpint (sitski/ biski)– med Harald Guldaahl som instruktør
- Pigging på snø – med Hilde Ingvaldsen som instruktør
- Pigging på is – med Rolf Einar Pedersen som instruktør
- Pigging i rullestol – med Hilde Ingvaldsen som instruktør

Alle instruktørene har selv en funksjonsnedsettelse og er aktive utøvere innenfor sin aktivitet. De innehar mye god erfaring og kompetanse om hjelpemidlene og hva aktiviteten krever. Filmene vil bli laget på DVD'er sammen med en kortversjon av Veilederen. Dette vil bli mulig å kjøpe gjennom Akilles Forlag.

3.3 Utfordringer

Prosjektperioden har bestått av ulike utfordringer. Noen utfordringer er beskrevet tidligere i rapporten. Under beskrives noen flere hovedutfordringer som en har møtt på underveis i perioden:

3.3.1 Kort tid til evaluering av tilsagnsordning

Prosjektet har hatt en varighet på halvannet år, med prosjektperiode fra august 2005 – desember 2006. Den første tilsagnsaken kom i begynnelsen av januar 2006. Det vil si at prosjektgruppen har ett års materiale til å evaluere denne ordningen ut fra. Flere utøvere har fått hjelpemidlene sine på slutten av sesongen, og har derfor ikke hatt muligheten til å prøve disse ut. Det er først når utøver har brukt hjelpemiddelet over en hel sesong at han/ hun kan gi en reell evaluering av bruken av hjelpemiddelet.

3.3.2 Kontakt med kommunehelsetjenesten

Vi jobber hele tiden med å få en mest mulig effektiv formidlingsprosess, fra utøver uttrykker behov for aktivitetshjelpemiddel til det faktisk blir levert. En forutsetning for å drive tilsagnsaken videre er at det skal være opprettet kontakt med lokal terapeut, begrunnet med informasjonsplikt og oppfølgingsansvar. Dette har under prosjektperioden ført til enkelte utfordringer pga sykdom og avvikling av ferie. Fordi det kan være vanskelig å få tak i lokal terapeut kan saken bli utsatt. Det er gjort endring i rutine for tilsagn for å gjøre prosessen enda mer effektiv, og for å sikre kvaliteten. Tidligere var det lokal terapeut som sendte formell søknad til brukers tilhørende hjelpemiddelsentral. I dette prosjektet er det nå ansvarlig person på BHSS/ VHSS som sender formelt søknadsskjema med underskrift fra bruker/ verge. På denne måten unngår man at lokal terapeut må gjøre dobbeltarbeid. Det er viktig å poengtere at kontakt likevel skal opprettes.

3.3.3 Lang leveringstid fra leverandører (bestillingsvarer)

Gjennom opprettelse av "Prosjekt Aktivitetshjelpemidler", og ved gjennomføring av aktuelle tiltak, har leverandørene blitt påvirket i forhold til leveringstid. Da man ønsker en mest mulig effektiv formidlingsprosess bør leverandørene ha de aktuelle aktivitetshjelpemidlene inne på lager. Det har vært utfordringer i forhold til at varer har vært bestillingsvarer. Dette er spesielt merkbart i overgangssesonger mellom vinter/ sommer, og sommer/ vinter. For leverandørene er det ugunstig å sitte på et stort lager med sesongvarer. Utover i prosjektperioden har likevel leverandørene strukket seg langt i forhold til å korte ned leveringstiden.

Kap4: Oppsummering / Konklusjon / Videre planer

Beitostølen Helsesportsenter har fungert som eksternt lager for NAV HMS-O. Man har hatt mulighet til å be om tilsagn for brukere som oppholder seg på helsesportsenteret. Tilbakemelding fra brukere og kommunehelsetjenesten, samt egne erfaringer, viser at dette er et tiltak som bør videreføres etter prosjektperioden. I løpet av oppholdet har bruker hatt mulighet til å prøve ut ulike produkter, samt fått innføring i aktiviteten. Dette har vist seg å være svært nyttig for å videreføre aktiviteten i lokalmiljøet.

Brukerne har under opphold blitt gjort oppmerksom på hvilke muligheter som finnes i lokalmiljøet i form av idrettslag og andre organisasjoner som driver aktivitetene.

Samarbeid mellom idrett/ kultur og helse er noe som bør videreføres. Prosjektet viser at kommunehelsetjenesten og lokale idrettslag vil ha stort utbytte av å etablere et nærmere samarbeid. Samarbeidet vil være til det beste for den enkelte bruker slik at aktivitetene kan gjennomføres der bruker bor og oppholder seg.

Samarbeid med firmaene har vært en sentral del av prosjektet. Firmaene har kunnskap og god erfaring med produktene. I samarbeid med dem, og brukere av utstyret, kan man videreutvikle produktene. Firmaer er også gode samarbeidspartnere med tanke på utprøving av utstyr. Mange av dem har sertifisering i forhold til opplæring, som for eksempel i sittende alpint.

Gjennomføring av aktivitetshjelpemiddelkurs til hjelpemiddelsentralene er sentralt for oppdatering og opplæring i forhold til det utstyret som eksisterer på markedet. Praktisk erfaring i bruk av utstyret, sammen med teoretisk innføring, er svært nyttig. Trolig vil det være hensiktsmessig med kurs over to dager. Den ene dagen vil være konkret rettet mot hjelpemidlene, mens den andre dagen inneholder tolking av retningslinjer fra NAV og muligheter for erfaringsutveksling.

Prosjektet viser at hjelpemiddelsentralene i de ulike fylkene bør gjennomføre kurs til ansatte i kommunene i sitt fylke. Kurset bør ha lik fordeling mellom praksis og teori. Kurset bør være et tilbud til kommuneansatte fra helse, skole og kultur, samt frivillige organisasjoner som idrettslag og lignende.

BHSS har satt i verk ett nytt prosjekt med ambulerende team. Dette teamets virksomhet, som er en del av Lokalmiljømodellen, kan være godt egnet for å spre kunnskap om aktivitetshjelpemidler. Som spesialister på denne type hjelpemidler, vil BHSS kunne ta på seg veiledning etter henvendelser.

NAV HMS-O har nå en spesiell kunnskap når det gjelder formidling av denne type hjelpemidler. Det vil være naturlig at de fortsetter i denne rollen og kan overføre kompetanse til de andre hjelpemiddelsentralene.

Med tanke på lovverket, ser prosjektgruppen ingen grunn til at personer over 26 år ikke skal få mulighet til å få støtte til denne type aktivitetshjelpemidler. Det oppfordres derfor sterkt til å se nærmere på denne lovgivningen.

4.1 Videreføring

NAV Arbeids- og Velferdsetaten har, med bakgrunn i gode resultater i "Prosjekt Aktivitetshjelpemidler", bestemt at tiltakene som er opprettet skal videreføres. Dette vil i hovedsak si tiltakene med eksternt lager, tilsagnsordning og arrangering av kurs. NAV HMS-O opprettholder en stilling på 20 % (ned fra 50 %). De vil fortsette samarbeidet med BHSS om gjennomføring av aktuelle tiltak for de brukerne som har opphold på BHSS. Dette vil si brukere fra alle fylker i Sør-Norge til og med Nord-Trøndelag. I tillegg vil ordningen innføres for brukere fra Nord-Trøndelag og nordover ved at Valnesfjord Helseportsenter og NAV HMS-N oppretter tettere samarbeid om de samme tiltakene. Rutinene som er opparbeidet vil kunne videreføres i nord, men noen endringer er nødt til å gjøres med hensyn til befolkningstetthet og kulturforskjeller. NAV HMS-N har også fått opprettet en 20 % stilling til å serve aktuelle tiltak med aktivitetshjelpemidler. Alle hjelpemiddelsentraler ble informert om videreføring og utvidelse av denne ordningen i begynnelsen av desember 2006.

Representanter fra "Prosjekt Aktivitetshjelpemidler" var i slutten av november 2006 på besøk ved NAV HMS-N, samt Valnesfjord Helseportsenter, for å sette i gang prosessen med overføring av rutiner og tiltak dit.

Fra alle parter som har vært involvert, har det ved overgangen til 2007 kommet frem ønsker om en videreføring i ett år til på prosjektbasis. En vil da kunne få et bedre grunnlag for å vurdere etablering av varige ordninger på dette området, og eventuelt hvilke ressurser dette vil kreve. Deler av prosjektet ble i første omgang finansiert frem til mars 2007, men en har nå fått til ordninger ut året slik at en kan arbeide med en overføring fra prosjekt til daglig virksomhet.

4.1.1 Tilsagn

Selv om tilsagnsordningen ikke har fungert like tilfredsstillende i alle sakene, ser man at dette er en måte å effektivisere formidlingen av denne type saker på, og NAV Arbeids- og velferdsetaten har besluttet at denne ordningen videreføres og utvides etter at prosjektperioden er avsluttet.

Ordningen vil fortsatt bare kunne gjelde for de brukerne som har et opphold på ett av helseportsentrene. Det vil derfor også i tida framover komme saker med søknader om aktivitetshjelpemidler direkte til hjelpemiddelsentralene. Det vil derfor være viktig å gjennomføre nye kurs om aktivitetshjelpemidler for ansatte på hjelpemiddelsentralene.

4.1.2 Eksternt lager

En viktig forutsetning for at tilsagnsordningen skal fungere, er at helsesportsentrene gis en reell mulighet til å prøve ut flere typer utstyr til samme bruker. Det forutsetter derfor at også ordningen med eksternt lager opprettholdes. En må jobbe for å få til en viss sirkulasjon av hjelpemidlene som er på eksternt lager for å unngå at man etter en tid bare har nedslitt utstyr å jobbe med. Dette gjøres gjennom at bruker, etter at tilsagn er gitt, kan få med hjem det utstyret som er prøvd hvis det passer. På denne måten kortes leveringstida ytterligere ned, og utprøvingshjelpemidlene fornyes gjennom påfyll fra NAV HMS-O.

Valnesfjord Helsesportsenter og NAV HMS-N har også allerede et samarbeid om lån av utstyr, og dette bør utvides når de går inn i ordningen.

4.1.3 Målskjema

”Prosjekt Aktivitetshjelpemidler” har gjennom prosjektperioden utviklet og utprøvd målskjema for kartlegging av funksjon og behov for aktivitetshjelpemiddel hos personer med funksjonsnedsettelse. Det er utviklet ni målskjemaer. Målskjemaene for vinteraktivitetene, med unntak for akeutstyr, har blitt godt utprøvd og vil bli utviklet til standard hjelpeskjema som legges ut på nettsidene til NAV. Målskjema for sommeraktiviteter må utprøves ytterligere for å kunne bli brukt som standard hjelpeskjema. Målskjemaene vil bli lagt som vedlegg i de utarbeidede Veilederne.

Eksempel på målskjema se vedlegg nr. 11.

4.1.4 Ekstern evaluering

Det bør vurderes om det skal foretas en ekstern evaluering av prosjektet i forkant av eventuelle vedtak om varige ordninger. En uhildet vurdering vil kunne gi forslag til videre tiltak en noe større tyngde. Gjennomføring av en slik vurdering vil være avhengig av en god videre finansiering av prosjektet for 2007.

Hefter om aktuelle aktiviteter:

Kultur- og kirkedepartementet (2003): "Veileder: Vinteraktiviteter for funksjonshemmede"

Ausrød, J.O. m.fl. (1986): "Tilpasset fysisk aktivitet" ringperm med hefter: "Langrenn", "Alpint" og "Sykling"

Nyquist, A og Hoberg, A (2007): "Programbeskrivelsen av Lokalmiljømodellen" BHSS

Internet:

BHSS (2006): "Langrenn for alle" og "Alpint for alle". (Internet) Tilgjengelig fra: www2.skolenettet.no/sto/beito/lfa/

Støttelitteratur:

Sosial- og helsedirektoratet(2003): Internasjonal klassifikasjon av funksjon, funksjonshemning og helse. oversatt og tilrettelagt av KITH med tillatelse fra WHO, Trondheim.

Jensen, E.M, Jensen, L., Schøtt,I. & Bindslev, N.(Red)(2003): Metodebog i hjelpemiddelformidling. Munksgaard, Danmark.

Norges offentlige utredninger(2001): Fra bruker til borger. En strategi for nedbygging av funksjonshemmende barrierer. NOU 2001:22. Oslo, Sosialdepartementet.

St.meld. nr. 40(2002-2003): Nedbygging av funksjonshemmende barrierer. Strategier, mål og tiltak i politikken for personer med nedsatt funksjonsevne. Oslo, Sosialdepartementet

Rikstrygdeverket(2001): Informasjonsbrosjyre 1; Hjelpemiddelformidling – en del av et større system. Hjelpemiddelformidling, -roller, -ansvar og –organisering. Rev. utg. Oslo.

NOU 2000:27 Om sykefravær og uførepensjonering – et inkluderende arbeidsliv. Intensjonsavtalen om et inkluderende arbeidsliv 2002-2005

Sosial- og helsedirektoratet(2004): Fysisk aktivitet for mennesker med funksjonsnedsettelse. Anbefalinger. Rapport IS-1160. Oslo. S. og H.dir.

Norges Handikapforbund(2004): Rettighets- og kvalitetskrav. Formidling av hjelpemidler. Oslo, NHF.

Rikstrygdeverket(2001): Informasjonsbrosjyrer. Oslo. Falch AS.

2. Nasjonal standard for opplæring av førstelinjen
3. Kvalitet i formidlingen av hjelpemidler. Utprøving av hjelpemidler
4. Kvalitet i formidlingen av hjelpemidler. Ambulant virksomhet
5. Reparasjoner av hjelpemidler ved akutt behov
6. Sortimentsarbeid ved hjelpemiddelsentralen
7. Kvalitet ved formidlingen av hjelpemidler. Kommuneavtalen

Lov om folketrygd; kapittel 10(<http://lovdata.no>)

Flø, Ragna: Hjelpemidler som del av en individuell plan. Notat fra RTV, Hj.m.kont.

Lindkjølen, Sigrid(2004): Hjelpemidler til trening, aktivisering og stimulering. Hovedfagsoppgave ved Norges Idrettshøgskole, Institutt for samfunnsfag.

Vedlegg

1. Prosjektbeskrivelse/ handout
2. Prosjektbeskrivelse
3. Rutiner for eksternt lager
4. Innkjøpsliste for eksternt lager ved BHSS
5. Utfyllingsskjema sendt ut til leverandørene for oversikt over aktuelle hjelpemidler
6. Eksempel på invitasjon til aktivitetshjelpemiddelkurs
7. Spørreskjema til de over 26 år som har behov for spesialtilpassa sykkel
8. Rutiner for tilsagn
9. Evaluering tilsagnsordning
  - a. Informasjon vedrørende evaluering tilsagnsordning
  - b. Spørreskjema evaluering tilsagnsordning
10. Evalueringsskjema
11. Eksempel på målskjema

PROSJEKT AKTIVITETSHJELPEMIDLER

SSM
Stiftelsen Sophies Minde

Hjelpemidler til lek og sport

Beitostølen Helseportsenter
2953 Beitostølen
Tlf: 61 34 08 00 Fax: 61 34 11
16

E-post: post@bhss.no
Internett: www.bhss.no

Et samarbeid mellom Beitostølen Helseportsenter,
Rikstrygdeverket og Hjelpemiddelsentralen i Oppland

Bakgrunn:

Mange personer med funksjonsnedsettelse trenger spesialutstyr til utøvelse av lek og sportsaktiviteter. De trenger å vite hva som finnes på markedet og hvilke muligheter utstyret kan gi dem. Mange opplever at mulighetene for anskaffelse av denne type utstyr er begrenset. De har få muligheter til utprøving over tid, og begrenset informasjon om hvor en kan få innføring i de aktuelle aktivitetene.

Det er gitt tilbakemeldinger fra foreldre, kommunalt ansatte og hjelpemiddelsentralene om ventetid på opp til et helt år fra utprøving/søknad fram til utlevering av det aktuelle hjelpemiddelet.

Fra brukere, kommunalt og fylkeskommunalt hold uttrykkes det stort behov for faglig utviklingsarbeid, systematisk informasjon og praktisk utprøving av formidlingsordninger på dette feltet.

Prosjekt aktivitetshjelpemidler setter søkelyset på hjelpemidler til lek og sportsaktiviteter. I perioden august 2005 til desember 2006 samarbeider Beitostølen Helseport-senter (BHSS), NAV Hjelpemiddelsentralen i Oppland (HMS-O) og NAV – Arbeids og Velferdsetaten for å nå målsætningen:

- å samle og videreutvikle kunnskaper og erfaringer som eksisterer på området aktivitetsgjeldemidler med hensikt på å sikre kvaliteten på tjenester til personer som har bruk for denne type hjelpemidler.

Produkter i prosjektet:

I prosjektperioden har en valgt å se nærmere på følgende utstyr: Sittende alpinutstyr, piggefjelker sommer og vinter, akasutyr, trehjulspiggeullestoler og håndsykler.

Som et resultat av prosjektet vil det komme en **Veileder** på disse hjelpemidlene. Veilederen vil inneholde lovverk, informasjon om utstyret, teknikk i bruk av utstyret og hvem man kan kontakte for videre opplæring.

Målgrupper:

Personer som har opphold på BHSS, og som ikke kan bruke ordinært aktivitetsutstyr, er den primære målgruppen for dette pilotprosjektet.

Den utvidete og egentlige målgruppen er; alle personer med funksjonsnedsettelse, pårørende, personale i 1-3 linjetjenesten, idrettsorganisasjoner og beslutningstakere.

Tiltak:

I prosjektperioden vil helsesportssenteret fungere som ett **eksternt lager** for HMS-O. Dette gir de som trenger spesialutstyr en

mulighet til å prøve ut ulike typer for en finner det som passer. De som etter utprøving ønsker å søke via hjelpemiddelsentralen kan be om et **munlig tilsagn**. HMS-O har fått myndighet fra NAV – nasjonal enhet for hjelpemidler, til å behandle alle søknader om tilsagn uavhengig av hvor søker er bosatt. Hensikten er å sikre en **rask saksbehandling**. Formell søknad vil komme fra lokalt terapeut etter at hjelpemiddelet er utlevert. Terapeut i hjemmekommunen vil bli rådspurt i forhold til søknad om tilsagn, og bli bedt om å være oppfølgingsansvarlig.

Mange personer med funksjonsbegrensninger har etterlyst innføring i aktivitetene. I løpet av oppholdet ved BHSS, på 2,5 uke for barn og 4 uker for voksne, vil en få målrettet **innføring i aktiviteten**. Dette gjelder både i teori og praksis. Denne målrettede innføringen tror vi vil være med på å gjøre det lettere å fortsette aktiviteten når en kommer hjem etter endt opphold

I løpet av prosjektperioden vil det bli arrangert **kurs for hjelpemiddelsentralene**. NAV Hjelpemiddelsentralene vil også bli

veiledet i videreformidling av aktuell kunnskap til kommunalt ansatte. Til disse kursene er det utviklet eget **kursmateriale**.

Kontakt med firma som selger og utvikler denne type hjelpemidler er av betydning. Prosjektet samarbeider derfor nært med ulike firmaer. Det er av stor betydning for å være oppdatert om aktuelle hjelpemidler, og for å kunne være med på å videreutvikle nye produkter til det beste for søkeren. Det er behov for kontinuerlig utviklingsarbeid på området aktivitetsgjeldemidler. Prosjektgruppen er av den oppfatning at en ved hjelp av dette prosjektet kan legge et godt grunnlag for å sikre kvaliteten på tjenestene til personer som har bruk for spesialutstyr til aktivitet. Dette mener vi er et viktig bidrag til aktiv og brukerstyrt rehabilitering. Veilederen vil bli ferdig pr. januar 2007 og blir knyttet opp til aktuelle internetsider som for eksempel www.nav.no, www.bhss.no, www.vhss.no.

Prosjektet er gjort mulig med økonomiske midler fra Stiftelsen Sophies Minde og NAV – nasjonal enhet for hjelpemidler.

Dersom du ønsker mer informasjon om Prosjekt Aktivitetsgjeldemidler kan du lese mer på www.bhss.no. Du kan også kontakte anne-kristin.hare@nav.no eller hege.ammarkud@bhss.no

Prosjektbeskrivelse for Pilotprosjekt "Aktivitetshjelpemidler".

Aktivitetshjelpemidler for personer med ulike funksjonshemninger/begrensinger

Et pilotprosjekt for utvikling av faglige og organisatoriske sider ved formidling av denne type hjelpemidler

Prosjektet er et samarbeid mellom Rikstrykdeverket(RTV), Hjelpemiddelsentralen i Oppland(HMS-O) og Beitostølen Helse- og idrettscenter(BHSS)

Bakgrunn for prosjektet.

Samfunnspolitisk begrunnelse

Alle skal ha muligheter til å leve et aktivt og selvstendig samfunnsliv gjennom tilpasning og tilrettelegging, inkludering og økt brukerinnflytelse.

Dette har blitt stadig sterkere fokusert i all politikk rettet mot personer med funksjonshemninger.

Ref. bl.a. den nye ICF-klassifikasjon fra WHO(1), de seneste rehabiliteringsmeldinger(2, 3) hjelpemidelformidlingslitteratur(4), RTV's målsettinger(5,8) og avtalen om inkluderende Arbeidsliv(IA-avtalen) med økt vekt på aktivitet og deltakelse som mål for rehabilitering(6).

Fritidsaktivitet, inkludert fysisk aktivitet, blir på bakgrunn av en generell samfunnsutvikling en stadig viktigere arena for realisering av individers evner, anlegg og muligheter i fritid og i arbeid(7).

Den mulighetsorientering som ofte er knyttet til fysisk aktivitet, og de ressurser som kan bygges opp gjennom aktivt fritidsliv, kan ha avgjørende innflytelse på sysselsettingsevne (Ref. IA-avtalen; delmål 2).

Optimalt tilpassede hjelpemidler til trening, stimulering og aktivisering, samt lek og sport (i det videre kalt aktivitetsgjøringsmidler) kan bidra effektivt til å kompensere for, eller avhjelpe, så vel fysiske som psykiske, kulturelle og sosiale hindringer og/eller funksjonstap.

Slike erkjennelser ligger til grunn for engasjementet i et prosjekt som beskrevet her.

Bakgrunn for å igangsette et pilotprosjekt:

Det er erfart, og erkjent, at mulighetene for anskaffelse og effektiv bruk av funksjonelle aktivitetsgjøringsmidler er begrensede. Mangel på egnede og tilpassede hjelpemidler kan direkte være en hindring for optimal rehabilitering. Gode hjelpemidler kan også forebygge belastninger og tilleggskomplikasjoner som ofte følger en funksjonshemning.

Kompetansen og ordningene/systemene for vurdering av behov, formidling og utvikling av denne type hjelpemidler, samt opplæring i bruk av hjelpemidlene i en rehabiliteringsmessig sammenheng, er ikke godt nok utviklet.

Fra kommunalt og fylkeskommunalt hold uttrykkes det stort behov for faglig utviklingsarbeid og praktisk utprøving av formidlingsordninger på dette feltet.

Disse påstandene bekreftes av daglig erfaring med mange individuelle brukere, innspill fra brukerorganisasjoner(8), samtaler med rehabiliteringsansvarlige i kommuner og med personell ved hjelpemiddelsentraler og RTV.

Utvikling av to aktivitetsgjøringsmiddel-seminarer i 2000, i samarbeid mellom BHSS og RTV med over 100 deltakere på hvert av dem, ga også bred dekning for disse påstandene. Arbeidet i en representativ referansegruppe i forbindelse med et tidligere initiativ på dette området, bekreftet også påstandene.

Ved i første omgang å gjennomføre et avgrenset pilotprosjekt vil en med relativt begrensede midler kunne utvikle og utprøve hjelpemidelformidling på dette området, og vurdere faglige, organisatoriske og økonomiske sider ved dette.

Målsettinger for prosjektet:

BHSS og HMS-O ønsker, i samarbeid med RTV sentralt, å komme i gang med et pilotprosjekt for formidling av utvalgte aktivitetshjelpemidler for barn/ unge og voksne brukere med funksjonshemninger.

MÅL:

Prosjektgruppen vil sammen med aktuelle samarbeidspartnere:

Samle og videreutvikle kunnskaper og erfaringer som eksisterer på området aktivitetshjelpemidler. Hensikten er å sikre kvalitet på tjenester til personer som har bruk for denne type hjelpemidler

DELMÅL

TILTAK

<p>Utarbeide en veileder på de utvalgte aktivitetshjelpemidlene.</p> <p>En generell, mer varig, del med generelle retningslinjer.</p> <p>En spesiell del, om de aktuelle hj.midlene, som jevnlig oppdateres.</p>	<p>Etablere samarbeid og kontakt med miljø og grupper som arbeider med disse aktivitetene.</p> <p>Oversikt over aktuelle hjelpemidler.</p> <p>Etablere kontakt med leverandører av utvalgte hjelpemidler.</p> <p>Etablere kontakt med sær forbundene til de aktuelle aktivitetene..</p>
<p>Øke kompetansen og kvaliteten, både teoretisk og praktisk i 1-3 linje- tjenesten ved hjelp av kursopphold ved BHSS og evt. andre praktiske kursstilbud lokalt</p>	<p>Informasjon/ undervisning/ praksis for fagpersoner/ frivillige som er ved BHSS for å følge opp brukere fra hjemme kommunene;</p> <p>om aktivitetshjelpemidler, muligheter og rettigheter.</p> <p>Observere brukere i ulike aktiviteter.</p> <p>Mulighet til deltakelse ved utførelse av aktivitet.</p> <p>Støtte opp om lokale kursiltak.</p>
<p>Øke kompetansen hos brukere, både i forhold til muligheter og rettigheter.</p>	<p>Undervisning om aktivitets hjelpemidler til brukere ved BHSS, muligheter, rettigheter og erfaringsutveksling.</p> <p>Prøve ut ulike aktiviteter i ett tilrettelagt miljø.</p> <p>Kommunale instanser vil kunne søke om opphold ved BHSS med en delmålsetting om å få prøvd ut aktuelle aktivitets-hjelpemidler som del av en (re-) rehabiliteringsplan. I mange tilfeller er slik utprøving vanskelig/ umulig lokalt.</p>
<p>Høyere brukertilfredshet med aktuelle hjelpemidler.</p>	<p>Veiledning og oppfølging til bruker og den kommunale 1. linjetjenesten innarbeides. Det kan avtales en viss oppfølgingsstid fra HMS-O og BHSS som del av individuell plan for bruker.</p>
<p>Sikre raskere formidling og kvalitet på tjenester.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kvalitativ undersøkelse i etterkant av prosjektet. <p>HMS Oppland gis tilsagnsmyndighet på aktuelle hjelpemidler med tanke på faglig god, rask og effektiv formidling av hjelpemidlene til brukerne.</p>

DELMÅL	TILTAK
<p>Etablere samarbeid med 1 linje tjenesten og andre interresenter.</p> <p>Spre ervervet kompetanse til personell i kommunene, gjennom formidling av egnet informasjonsmaterieill, kurser, hospitering og annen form for opplæring og utdanning.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Samarbeide med prosjekt "Lokalmiljømodellen" ved BHSS. <p>Arrangere aktivitetsdager sammen med andre hjelpemiddel-sentraer, kommuner og særforbundene.</p> <p>Gjøre veiledet tilgjengelig både på internett og i papirversjon.</p> <p>Knytte veilederen opp mot eksisterende nettsider som www.trygdeetaten.no og andre aktuelle.</p>
<p>Systematisere og videreutvikle de to helsesportsentraene sin rolle som ledende og høykompetent miljø i forhold til aktivitetshjelpemidler.</p> <p>Ta ansvar for å overføre kunnskap til andre kompetansemiljøer (som idrettslige miljøer) for utprøving, tilpasning, opplæring og videre-/nyutvikling av aktivitetshjelpemidler.</p>	<p>VHSS (Valnesfjorden helsesportsenter) har medlem i referansegruppaa for prosjektet, og iverksetter evt. eget prosjekt.</p> <p>Informasjonsutveksling, koordinering og samarbeid.</p> <p>BHSS vil tilpasse utprøvingsoffhold ut fra spesielle behov og ønsker fra kommunehelsetjeneste, spesialisthelsetjeneste knyttet til sykehus eller andre institusjoner.</p> <p>Arrangere aktiviteter dager for BHSS personale og personale ved Hjelpemiddelsentralen i Oppland</p> <p>Hjelpemiddelsentralen i Oppland låner ut aktuelt utstyr til BHSS i prosjektperioden.</p> <p>Arrangere aktivitetsdager og erfaringsdeling med de ulike særforbundene.</p>
<p>Vurdere alternativ utlansordning, der personer over 26 år kan låne utstyr i en kortere periode.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Etablere samarbeid med ett alpinanlegg for mulighet til korttidslån av sittende alpinutstyr (modellutvikling).

Aktuelle aktivitetshjelpemidler:

Prosjektet har foretatt ett utvalg med tanke på hvilke aktivitetshjelpemidler som skal falle inn under ordningen. Utgangspunktet for dette utvalget er at ved kartlegging, vurdering og opplæring av denne type hjelpemidler er det nødvendig med spesialkompetanse (se også bakgrunn for prosjekt).

Foreløpig utvalg:

- Sittende alpinutstyr
- Piggekjelker, langrenn og skøyte, rulleski
- Akeutstyr
- Trehjulspiggerullestol
- Håndsykler

Målgruppe for pilotprosjektet:

Personer som oppholder seg på BHSS, og som ikke kan bruke ordinært aktivitetsutstyr.

Utvidet målgruppe

Den utvidet målgruppen for prosjektet er; Personer med funksjonshemming, pårørende, personale i 1-3 linjetjenesten, idrettskretser, beslutningstakere.

Prosjektgruppe/referansegruppe:

Prosjektgruppen vil bestå av en representant fra BHSS(prosjektkoordinator) og en representant fra HMS-O og en fra RTV.

Prosjektgruppe:

BHSS: Helen Øverlid, (Inge Morisbak)
 HMS-O: Anne-Kristin Håre, (Bjørnhild K. Thorsbakken, Tom Linnerud)
 RTV: Kine Næss, (Ragna Flø)

Arbeidsgruppen

Arbeidsgruppen består av de personene som arbeider med prosjektet til daglig og har støtte fra intern tverrfaglig resurs gruppe.

Helen Riise Øvrelid Ergoterapeut/prosjektkoordinator BHSS
 Anne-Kristin Håre Ergoterapeut/formidling ved HMS Oppland

Referansegruppe:

- Valnesfjord Helsesportsenter
- HMS Nordland
- Bruker representant via Norges handikapforbund
- Idrettssektor ved en kommune
- Alpinanelgg

Referansegruppen møtes 1 g hvert semester for informasjon om fremdrift samt innspill og kommentarer.

Fremdriftsplan:

Oppstart høsten 2005. Prosjektperioden forventes å vare ut 2006.

Ressurser:

Prosjektet vil i vesentlig grad kunne benytte seg av eksisterende ressurser hos de ulike samarbeidspartnere i den grad virksomheten går inn i deres daglige aktivitet.

Koordinering og nytenkning i forhold til allerede bestående ressurser vil være en viktig del av utviklingsarbeidet.

Ressurser ved BHSS

De ressurser og den kompetanse som BHSS kan tilby på dette spesielle feltet er på mange måter ideelt egnet til å utvikle dette feltet:

- En ergoterapeutstilling tillagt prosjektet.
- Over 700 brukere pr år oppholder seg i 2.5 uker(barn) og 4 uker(voksne), og engasjeres hver dag i ulike aktiviteter som ofte krever denne type hjelpemidler.

I tillegg er senteret hvert år involvert i en rekke aktivitetskurser og -leire med mange deltakere.

- Senteret har innendørs og utendørs aktivitets- og treningsfasiliteter av alle kategorier som egner seg særlig godt til utprøving, testing og tilpasning av aktivitetshjelpemidler.
- Et fagmiljø med relevant og stor tverrfaglig erfaringskompetanse på behovet for og bruken av denne type hjelpemidler, gjennom over 30 års drift.
- BHSS er en del av spesialisthelsetjenesten, med flerregionalt opptaksområde (de fire sørlige helse-regioner), med ansvar for re-habilitering ved hjelp av tilpasset fysisk aktivitet.

BHSS har i sin Virksomhetsplan definert dette hjelpemiddelprosjektet som et satsingsområde. Helse Øst har gitt sin tilslutning til dette i "Hovedavtale om leveranse av rehabiliteringstjenester i spesialisthelsetjenesten for perioden 2004-2006 mellom BHSS og Helse Øst RHF".

Ressurser fra Hjelpemiddelsentralen i Oppland:

Det er tillagt en ½ stilling til prosjektet med hovedvekt på formidling, men også med bidrag fra vedtak og tekniske avdeling.

- Ivaretar tilsagnsmyndigheten og koordinerer kontakten med andre hjelpemiddelsentraler
- Hjelpemiddelsentralen stiller med tverrfaglig kompetanse, både i forhold til formidling, vedtak og teknisk vedlikehold.
- Transport av hjelpemidler fra Hjelpemiddelsentralen til Øystre Slidre (BHSS) koblet til eksisterende transportordning.
- BHSS deltar i kurs og opplæring som Hjelpemiddelsentralen avholder, og som har aktualitet for prosjektet. Dette er en viktig del av Hjelpemiddelsentralens daglige gjøremål.
- Samhandling med RTV, leverandører og andre sentraler i forbindelse med de normale møtepunkter Hjelpemiddelsentralen har med de aktuelle parter.

Andre resurser:

RTV's personell vil kunne bidra med kompetanse på ordninger, hjelpemiddelklassifisering og godkjenning, aktuelt regelverk m.v.

Representanter fra de assosierte interessenter vil kunne yte betydelig faglig og organisatorisk assistanse på ulike måter.

Gjennomføring av prosjektperioden

Om samhandling mellom BHSS og Hjelpemiddelsentralen i Oppland i prosjektet:

Under opphold ved BHSS, og under utprøving av aktiviteter, avdekkes det ofte behov for hjelpemidler for å kunne utøve aktiviteten optimalt og/eller for å kunne følge opp aktiviteten i lokalmiljøet etter et opphold.

Hjelpemiddelsentralen i Oppland vil i prosjektperioden ha tilsagnsmulighet på utvalgte aktivitetshjelpemidler. Dette vil sikre rask effektivering av hjelpemiddelet slik at oppfølging av kartlagte behov kan sikres i samarbeid med kommunale etater. 1 fysioterapeut, 1 idrettspedagog og 1 ergoterapeut vil i prosjektperioden etter gjennomført opplæring i forhold til aktuelle lover og regler kunne formidle "søknad" pr telefon til HMS oppland

Hjelpemiddelsentralen i Oppland vil i noen grad kunne gi service i form av vedlikehold/tilpasninger av hjelpemidler også underveis i oppholdet ved BHSS.

Det vil til en hver tid foreligge en tidsplan med milepæler i forhold til prioriteringer og vektlegginger i prosjektet. Denne ligger som ett eget vedlegg til prosjektplanen.

Referanserammer for prosjektet

Prosjektet tar sikte på å etablere en ordning/modell som tar utgangspunkt i og forholder seg til de etablerte ordninger for hjelpemiddelformidling som er etablert av RTV. Vi viser her til heftet "Kvalitet i formidlingen av hjelpemidler. Utprøving av hjelpemidler" utgitt av Rikstrygdeverket, Hjelpemiddelkontoret i desember 2001 (9, 10).

Det er på de ulike områder, som sortimentsarbeid, utprøving av hjelpemidler, ambulant virksomhet, reparasjon av hjelpemidler, opplæring av førstelinjetjenesten og kommuneavtaler, utarbeidet standarder som vil danne utgangspunkt for de ordninger vi vil prøve ut i prosjektperioden på dette hjelpemiddelområdet. Gjennom praktisk utprøving og evaluering vil en kunne finne frem til ordninger som er gode og formålstjenlige for dette spesielle hjelpemiddelområdet.

Metoder og gjennomføring.

Prosjektet vil ha karakter av et utviklingsprosjekt med aksjonspreg. En tar sikte på å utvikle prosesser og tilpasse seg et etablert system av rammefaktorer som er etablert på hjelpemiddelområdet (bl.a. RTV og Hjelpemiddelsentralene og lovverk)

En vil på basis av de omtalte rammefaktorer, de erfaringer og den kompetanse som samarbeidspartnerne og deres nettverk har, etablere ordninger som utprøves i prosjektperioden (pilotprosjekt). Dette vil gjøres i et samarbeid mellom prosjektkoordinator, prosjektgruppe, arbeidsgruppe og delvis referansegruppe.

Prosjektet vil ha en deskriptiv del der de aktuelle rammefaktorer beskrives, i tillegg til de tiltak og prosesser som etableres innenfor disse rammene.

Det vil ved hjelp av kvalitativ tilnærming i form av intervjuer, observasjoner, loggbøker, gruppediskusjoner, m.v. bli innsamlet materiale som kan belyse aksjonen og prosessenes forløp og innflytelse på alle deler av systemet, samt vurdere kompetanse hos dem som skal utføre tiltakene og har ansvar for gjennomføring av dem.

Det vil bli lagt stor vekt på å innhente synspunkter og erfaringer knyttet til brukernes interesser, forventninger og behov og erfaringer med de aktuelle prosessene.. Ulike "case" vil være interessante på grunn av at hjelpemidler ofte er en høyst individuell sak.

Evaluerings

Det vil være en løpende formativ evaluering i form av loggføring av erfaringer på de ovenfor nevnte områder innfor dette feltet. Erfaringer vil løpende bli vurdert i prosjektgruppen.

Erfaringene vil også med jevne mellomrom bli drøftet med referansegruppen. Denne evalueringen kan føre til endringer underveis i takt med innsamlede erfaringer

I tilknytning til prosjektperiodens avslutning er det ønskelig å gjennomføre en summativ evaluering, evt. med ekstern evalueringskompetanse.

Nytte av prosjektet

Betydningen og nytten av prosjektet går frem av det som innledningsvis er beskrevet som bakgrunn og målsettinger for pilotprosjektet.

Gjennom et slikt prosjekt føler vi oss relativt sikre på at vi kan yte et betydelig bidrag til rehabiliteringsfeltet, og ikke minst til den enkelte bruker, fordi vi høyst sannsynlig kan bidra til å bedre forutsetningene for mange til aktiv deltakelse i samfunnslivet.

Dette vil skje gjennom en modellutvikling der samordning av faglige ressurser tar sikte på å sikre en optimal rehabiliteringsmessig virkning av bruk av hjelpemidler.

Økonomiske tilskudd og finansiering

I kapitlet over om ressurser går det frem at en i stor grad vil benytte seg av bestående ressurser hos de ulike samarbeidsparter. Vi anser dette prosjektet for å være kostnadseffektivt gjennom den utstrakte bruk av bestående faglige og organisatoriske ressurser. Prosjektet er sikret økonomisk støtte til utgangen av 2005. De inkluderte partene i prosjektet arbeider for ytterligere økonomiske ytelser ut 2006.

Referanser:

1. Sosial- og helsedirektoratet(2003): *Internasjonal klassifikasjon av funksjon, funksjonshemning og helse. oversatt og tilrettelagt av KITH med tillatelse fra WHO, Trondheim.*
2. Jensen, E.M, Jensen, L., Schøtt,I. & Bindselev, N.(Red)(2003): *Metodebog i hjælpemiddelformidling. Munksgaard, Danmark.*
3. Norges offentlige utredninger(2001): *Fra bruker til borger. En strategi for nedbygging av funksjonshemmende barrierer. NOU 2001:22. Oslo, Sosialdepartementet.*
4. St.meld. nr. 40(2002-2003): *Nedbygging av funksjonshemmende barrierer. Strategier, mål og tiltak i politikken for personer med nedsatt funksjonsevne. Oslo, Sosialdepartementet*
5. Rikstrygdeverket(2001): *Informasjonsbrosjyre 1; Hjelpemiddelformidling – en del av et større system. Hjelpemiddelformidling, -roller, -ansvar og –organisering. Rev. utg. Oslo.*
6. NOU 2000:27 *Om sykefravær og uførepensjonering – et inkluderende arbeidsliv. Intensjonsavtalen om et inkluderende arbeidsliv 2002-2005*
7. Sosial- og helsedirektoratet(2004): *Fysisk aktivitet for mennesker med funksjonsnedsettelse. Anbefalinger. Rapport IS-1160. Oslo. S. og H.dir.*
8. Norges Handikapforbund(2004): *Rettighets- og kvalitetskrav. Formidling av hjelpemidler. Oslo, NHF.*
9. Rikstrygdeverket(2001): *Informasjonsbrosjyrer. Oslo. Falch AS.*
  2. *Nasjonalt standard for opplæring av førstelinjen*
  3. *Kvalitet i formidlingen av hjelpemidler. Utprøving av hjelpemidler*
  4. *Kvalitet i formidlingen av hjelpemidler. Ambulant virksomhet*
  5. *Reparasjoner av hjelpemidler ved akutt behov*
  6. *Sortimentsarbeid ved hjelpemiddelsentralen*
  7. *Kvalitet ved formidlingen av hjelpemidler. Kommuneavtalen*
10. *Lov om folketrygd; kapittel 10(<http://lovdata.no>)*
11. Flø, Ragna: *Hjelpemidler som del av en individuell plan. Notat fra RTV, Hj.m.kont.*
12. Lindkjølen, Sigrid(2004): *Hjelpemidler til trening, aktivisering og stimulering. Hovedfagsoppgave ved Norges Idrettshøgskole, Institutt for samfunnsfag.*

RUTINER FOR EKSTERNT LAGER VED BHSS

BHSS fungerer som eksternt lager for NAV HMS Oppland for visse typer aktivitetshjelpemidler. Per januar 2007 er følgende aktivitetshjelpemidler representert på lageret: Sittende alpinutstyr, piggekjelker sommer og vinter, akeutstyr, håndsykler, 3-hjuls piggerullestoler og tandemsyklar.

I forbindelse med det eksterne lager eksisterer det noen retningslinjer som **må** følges;

- Alt utstyr har sin faste plass. Etter at det har blitt brukt skal det settes tilbake på tilhørende plass.
- Alt lånt utstyr skal være merket med laminert label. Med hvor, hvem som låner det ut og når det ble lånt ut: Eks: På utlån fra HMS Oppland, november 2005- Behandles med forsiktighet. Alle hjelpemidler skal i tillegg være merket med sølvmerke fra hjelpemiddelsentralen.
- Dersom lappene ramler av under aktivitet, skal de festes på igjen.
- Dersom utstyret blir ødelagt skal det **rapporteres** skriftlig / muntlig til ansvarlig person for aktivitetshjelpemidlene. Ved behov for reparasjon som fører til ekstra kostnader skal **alltid** NAV HMS Oppland kontaktes.
- Etter endt aktivitet skal alle aktivitetshjelpemidlene som tilhører eksternt lager **lases inne** i sine respektive rom.
- Utlån av aktuelt utstyr skal alltid være i regi av aktiviteter ved BHSS.
- Aktivitetshjelpemidlene skal kun brukes til utprøving og innføring i aktuell aktivitet.
- Ansvarlig person for aktivitetshjelpemidlene på eksternt lager skal sørge for å ha oppdaterte lister på hva som til en hver tid er inne, hva som er til reparasjon og hva som eventuelt er blitt utlevert til bruker.
- Ekstrautstyr (for eksempel andre typer håndtak til syklene, sitskipose og lignende) til aktivitetshjelpemidlene skal **ikke oppbevares tilgjengelig for alle**, da tilbehør har lett for å forsvinne.

Dersom disse retningslinjene ikke blir fulgt kan det få konsekvenser i form av at NAV ikke ønsker å bruke BHSS som eksternt lager. Det kan også tenkes at firmaer blir skeptisk til å sette igjen utstyr.

NB! Dette er ekstremt dyrt utstyr som vi har på utlån!!!!

Vær vennlig å bruk disse retningslinjene slik at vi kan tilby brukeren godt utstyr i de ulike aktivitetene.

Helen Riise Øvrelid / Hege Anmarkrud

Anne Kristin Håre

Ergoterapeut / prosjektkoordinator

Ergoterapeut/ rådgiver formidling/ prosjektmedarbeider

Beitostølen Helseportsenter

NAV HMS Oppland

LAGEROVERSIKT – NAV HMS OPPLAND**LAGERSTED: BEITOSTØLEN HELSESPORTSENTER. Lager XIBHSS.****Aktivitetshjelpemidler.**

Antall	HMS-art.nr	Hjelpemiddel/Artikkel
1	032813	Kjelke Snowracer King Size lang
1	069396	Kjelke Snow Comfort
2	038290	Kjelke/ piggekjelke Prascberger
1	057090	Kjelke/ piggekjelke Aktivkjelken
1	103586	Kjelke/ piggekjelke Handisnow 2
1	069366	Kjelke/ piggekjelke Handisnow 4
1	089533	Kjelke/ hockeykjelke Sledge Proff
1	124130	Sitski Tessier Dual Ski
1	124131	Sitski Tessier Uni Ski
2	132891	Sitski Mono Ski Prascberger
2	140529	Piggerullestol Handinor
1	058960	Tandemsykkel El-Loped Duplex Side by Side Hjelpemotor
1	099230	Tandemsykkel Pino 27gir
1	117082	Sykkel armdrift Sopur Shark
1	032851	Sykkel armdrift Excellerator
1	038275	Sykkel armdrift Armbike 16"
1	134788	Sykkelfront armdrift City Kid 2
1	140531	Sykkelfront armdrift Speedy Junior 14gir
1	140838	Sykkelfront armdrift Stricker City 7 7gir revers
1	140689	Forhjul Freedom Wheel 14" for mrs

SKJEMA FOR OVERSIKT OVER AKTIVITETSHJELPEMIDLER

innenfor gruppene: sittende alpinutstyr, piggekjelker; langrenn-, skøyte- og rulleski, akeutstyr, håndsykler og trehjulspigge-
rullestoler.

Navn på firma:	Kontaktperson:
Adr.:	Adr.:
Tlf.:	Tlf.:
Internettadr.:	E-postadr.:

SOMMERUTSTYR

Leverandørs art.nr.:	Produktnavn:	Pris:

VINTERUTSTYR

Leverandørs art.nr.:	Produktnavn:	Pris:

I hvilke fylker har firmaet representanter?

Navn på fylker:

Navn på evt. kompetanseperson(er) i firmaet (feks. utdannede skiinstruktører) i forhold til denne typen hjelpemidler:

Program for kursdagene. Sommeraktiviteter

Tirsdag 12. september:

- 12.00. Enkel lunsj
- 13.00 Velkommen til Beitostølen. Informasjon om dagens program. Oppmøte gymsalen BHSS.
- 13.30 Teknisk gjennomgang av produkter v/ firmaer
- 15.45 Kort oppsummering (med frukt)
- 16.00 Klatring og rullestolbasket i idrettshallen
- 17.30. Vi avslutter dagen.
- 19.30 Sosial sammenkomst med middag på SAS-hotellet for de som ønsker.

Onsdag 13. september:

- 09.00 Informasjon om dagens program
- 09.15 Praktisk økt
  - Piggerullestol / tandemcykler
  - Håndsykler
  - Båt-aktivitet (kano/ kajakk/ robåt)
- 12.00 Enkel lunsj
- 13.00 Erfaringsutveksling og diskusjonsforum
- 15.00 Oppsummering
- 15.30 Vi avslutter kurset.

Kontaktperson for mer informasjon / Påmelding:

Ergoterapeut/Prosjektkoordinator hege.anmarkrud@bhss.no Tlf 61 34 08 00

Hjelpemiddelsentralen i Oppland v/Anne-Kristin Håre
anne-kristin.hare@trygdeetaten.no Tlf 61 11 40 00

Påmelding innen 22. aug.

Gi beskjed v/påmelding om du ønsker å delta på middagen onsdag kveld.

Invitasjon til
aktivitetshjelpemiddelkurs

12.-13. september 2006

**VI ØNSKER MED DETTE Å
INVITERE DEG MED PÅ ET
AKTIVITETS-
HJELPEMIDDELKURS PÅ
BEITOSTØLEN HEL-
SESPORTSENTER**

Beitostølen Helseportsenter:
BHSS er en frittstående helseinstitusjon (offentlig stiftelse) som har re-/habilitering av barn, unge og voksne med fysiske funksjonsnedsettelse som arbeidsområde og fagfelt.

Ved BHSS kombineres bruk av tilrettelagt fysisk aktivitet med medisinsk, pedagogisk og sosialfaglig veiledning og oppfølging. BHSS kan tilby et bredt spekter av aktiviteter, utprøving av hjelpemidler og ferdighetstrening. Det legges vekt på gruppeorienterte aktiviteter med individuell tilpassing.

Over 700 brukere oppholder seg pr år på senteret, 2,5 uker for barn og 4 uker for voksne, og disse engasjerer seg hver dag i ulike aktiviteter både innendørs og utendørs.

Prosjekt Aktivitetshjelpemidler:

Er et pilotprosjekt for utvikling av faglige og organisatoriske sider ved formidling av aktivitetshjelpemidler. Prosjektet er ett samarbeid mellom: -Beitostølen Helseportsenter -Rikstrykdeverket -Hjelpemiddelsentralen i Oppland.

Fra brukere, kommune og fylke uttrykkes det stort behov for faglig utvikelingsarbeid og praktisk utprøving av formidlingsordninger på dette feltet.

De ressurser og den kompetanse som BHSS kan tilby på dette spesielle feltet er på mange måter ideelt egnet som utgangspunkt for dette pilotprosjekt. Prosjekter har som målsetting å:

Samle og videreutvikle kunnskaper og erfaringer som eksisterer på området aktivitetshjelpemidler. Hensikten er å sikre kvalitet på tjenester til personer som har bruk for denne type hjelpemidler.

Aktivitetshjelpemidlene som er valgt ut er: Sittende alpinutstyr, piggekjelker (sommer og vinter), akeutstyr, trehjulspiggerullestoler, håndsykler

Som ett ledd i å nå målsettingen ønsker en å arrangere aktivitetsdager til sentrale aktører innen formidling av aktivitetshjelpemidler.

Aktivitetsdag for hvem?

Invitasjonene går til fagpersoner på hjelpemiddelsentralene som er involvert direkte eller indirekte i denne type hjelpemidler.

Hva kan du oppnå med kurset?

- Du kan få økt kunnskap om aktivitet og aktivitetshjelpemidler.
  - Du vil få teknisk informasjon om de ulike hjelpemidlene.
- Du får mulighet til å prøve de forskjellige aktivitetene og kjenne på hvilke ferdigheter det kreves for å utføre dem.

Ansvarlig for gjennomføring:

Kurset ledes av prosjektgruppen. Prosjektgruppen har invitert aktuelle firmaer med denne type utstyr til å gjennomgå de tekniske spesifikasjonene. Godt kvalifiserte personer vil gi instruksjon og veiledning ved den praktiske utførelsen

Praktiske forhold:

Kurset som går over to dager, gjennomføres i sin helhet på BHSS, og en benytter de fasiliteter som senteret disponerer.

Husk klær for utebruk!

Kostnader:

Ingen kursavgift. Hjelpemiddelsentralene betaler selv reise, opphold og evt. middag onsdag kveld.

Overnatting

30. min gange fra BHSS ligger Beitostølen sentrum med forskjellige muligheter for overnatting. Vi reserverer rom på Radisson SAS Hotel Beitostølen. Dere må selv bestille overnatting. Tlf: 61351001. Fax: 61351001.

Rom må reserveres før den 22.aug.

Bookingnr: AS 806
Kostnad for overnatting:
Enkeltrom inkl.frokost: 750
Dobbelrom inkl.frokost: 550
3 retters middag kr: 345 per pers.
(Middag må bestilles samtidig med rom på hotellet)

Adkomst:

Beitostølen har daglig direkte bussforbindelser med Oslo. For informasjon om rutetider se nettside: www.iyb.no.

Daglige flyforbindelser via Fagernes lufthavn med direkte forbindelser til Oslo www.fagernesairport.com

Vi ønsker deg Velkommen til Beitostølen!

Spørreskjema; Spesialtilpassa sykkel

I forbindelse med ”prosjekt aktivitetshjelpemidler” har vi satt i verk en kartlegging på hvilke faktorer som er viktig for deg om hvorfor du ønsker å sykle. Vi er klar over at mange ikke har mulighet til å fortsette å sykle etter at de kommer hjem fra BHSS. Vi håper likevel du tar deg tid til å svare på spørsmålene.

Alder?

Bostedsfylke?

Har du drevet med sykling tidligere?

Trenger du spesialtilpasset sykkel? Hvilke spesialtilpasninger?

Har du spesialtilpasset sykkel? Dersom ja, hvilken?

Har du fått støtte til denne gjennom folketrygden?

Disse spørsmålene ønskes svar på dersom du ønsker sykkel.

Hvorfor er sykling viktig for deg?

Kan du nevne noen situasjoner der du kan tenke deg å bruke sykkel fremfor andre forflyttningshjelpemidler?

Vil du helst sykle alene eller sammen med andre, hvorfor og med hvem?

Ønsker du å delta i organisert eller uorganisert sykling?

Folketrygden gir stønad til sykkel for personer som er under 26 år. Hvilke tanker har du om dette?

Kan du tenke deg alternativ til ordningen til den som finnes i dag? Eks fullstendig støtte fra trygdeetaten, delvis støtte fra trygdeetaten evt annet

Med vennlig hilsen

Hege Anmarkrud
Ergoterapeut / prosjektkoordinator
Beitostølen Helseportsenter

Anne Kristin Håre
Ergoterapeut/ rådgiver formidling/ prosjektmedarbeider
NAV HMS Oppland

Rutiner og roller i forhold til tilsagn.

Med tanke på at det er flere aktører på BHSS som har mulighet til å be om tilsagn, er det av betydning at en avklarer rutiner og roller i forhold til tilsagn. Rutinene på BHSS og HMS Oppland er som følger:

Rutiner ifht søknad på tilsagn på BHSS:

- Kartlegging av behov med utprøving og tilpassing av ulike typer hjelpemidler.
- Samtale med bruker, eller foresatte dersom bruker er under 18 år, med utfylling av målskjema. Er dette noe de ønsker å søke på? Informere om at vi har mulighet til å søke om tilsagn ved HMS Oppland og hva dette innebærer.. HMS O behandler saker for alle som er på BHSS. Informere om at en ønsker å snakke med lokal terapeut for videreføring og oppfølging.
- Kontakt lokal terapeut. Er det noen lignende saker på gang evt ligger det søknad inne, har bruker individuell plan, noe en må ta hensyn til i forhold til sittestilling, tilpassing el. Informer om at formell søknad også blir sendt fra BHSS til brukers tilhørende hjelpemiddelsentral, men at det er lokal terapeut som har oppfølgingsansvar på utlevert aktivitetshjelpemiddel.
- Kontakt Anne-Kristin Håre på HMS oppland 61 11 40 19. Informer om at ett mulig tilsagn er på vei.
- Ferdigstill kartleggingsskjema. Sendes Anne- Kristin pr e-post: anne-kristin.hare@nav.no NB! uten brukers personalia, men med Tilsagnnr. i rubrikken "Navn på utøver".. Ring i etterkant av sendt e-post og informer om personalia.
- Anne-Kristin informerer når det er blitt gjort et muntlig vedtak på det aktuelle hjelpemiddelet.
- Formelt søknadsskjema utfylles med underskrift fra foreldre / bruker (over 18), og sendes til NAV hjelpemiddelsentral i det fylket bruker kommer fra. NB! Merk søknadsskjema med: "Det er gitt tilsagn på det aktuelle hjelpemiddelet fra HMS Oppland og hjelpemiddelet er bestilt fra firma" Målskjema legges med som vedlegg – dette er begrunnelsen i søknaden. Kopi av målskjema og formell søknad sendes til lokal terapeut, samt bruker.

Rutiner ved HMS Oppland:

- Anne-Kristin blir informert om at mulig tilsagn er på vei. Undersøker om aktuelle leverandører har produktene inne.
- Anne-Kristin mottar kartleggingsskjema. Konfererer med Nina Olsby på vedtak.
- Anne-Kristin konfererer evt. med lokal HMS om hvilket firma som skal benyttes, der det er valgmulighet.
- Anne-Kristin oppretter "serviceforespørsel" og sender "kostnad" til innkjøpsavdelingen.
- Innkjøpsavdelingen oppretter bestilling og sender denne til lokal HMS sammen med E-post om at de må "plukke den opp" og godkjenne den.
- Lokal sentral sender godkjenning tilbake til HMS Oppland og bestillingen skrives ut på papir. Bestilling fakses fra HMS Oppland til aktuelt firma.

For å sikre at bestilling er kommet frem og for å avtale utleveringsdato oppgir HMS Oppland navn og e-post adresse på kontaktperson på BHSS. Firmaet blir bedt om å sende bekreftelse på bestilling snarest mulig også til BHSS. Dersom bekreftelse ikke er mottatt, sender kontaktperson melding om dette til Anne-Kristin.

- Etter at HMS har mottatt ordrebekreftelse/pristilbud, sjekkes dette mot opplysningene i målskjemaet, HMS-nr. føres på ,og tilbudet leveres Innkjøp som fører alle HMS-nr. på bestillingen i NAPH.
  - Bestillingen sendes på nytt til lokal HMS for godkjenning, sammen med E-post.
  - Den endelige bestillingen fakses til firma.
- Faktura mottas og behandles av innkjøper på HMS Oppland og "mottak" registreres.

Lykke til!

Hege Anmarkrud
Ergoterapeut / prosjektkoordinator
Beitostølen Helsesportsenter

Anne Kristin Håre
Ergoterapeut/ rådgiver formidling/ prosjektmedarbeider
NAV HMS Oppland

Informasjon vedrørende evaluering av tilsagnsordning

Prosjekt Aktivitetshjelpemidler har i perioden august 2005 til desember 2006 satt søkelyset på hjelpemidler til lek og sportsaktiviteter. Prosjektet har vært et samarbeid mellom Beitostølen Helse- og idrettscenter (BHSS), NAV Hjelpemiddelsentral Oppland og NAV Arbeids- og velferdsdirektoratet (tidligere Rikstrykerverket). Målsettingen med prosjektet har vært å samle og videreutvikle kunnskaper og erfaringer som eksisterer på området aktivitetshjelpemidler med hensikt på å sikre kvalitet på tjenester til personer som har bruk for denne typen hjelpemidler.

I løpet av prosjektperioden har det vært iverksatt en rekke ulike tiltak for å nå målsettingen.

Tiltakene har blant annet vært;

- Tilbud om temaundervisning om aktuelle hjelpemidler og søknadsprosedyrer.
- BHSS har fungert som ett eksternt lager for NAV Hjelpemiddelsentral Oppland. Dette har gitt mulighet til å prøve ut ulike typer av det aktuelle hjelpemiddelet.
- Utøveren har fått en målrettet innføring i aktiviteten ved hjelp av kvalifiserte instruktører.
- BHSS har på vegne av aktuelle utøvere hatt mulighet til å be om muntlig tilsagn (forenklet søknadsprosedyre) fra hjelpemiddelsentralen i Oppland.

Utøveren har fått informasjon om hvor han/hun kan henvende seg for å fortsette aktiviteten etter endt opphold på BHSS.

Prosjekt Aktivitetshjelpemidler nærmer seg nå slutten. I den forbindelse ønsker vi å evaluere om tiltakene har vært hensiktsmessige. Vedlagt vil du derfor finne et spørreskjema som vi ber deg fylle ut og returnere innen 1. des.

Spørreskjemaet inneholder spørsmål med svaralternativene: ja, nei, vet ikke og ikke aktuelt svar. Vi ber deg sette ett kryss foran det svaret som passer. Hvert spørsmål inneholder også ett område du kan skrive kommentarer på for å utdype svaret ditt. Vi setter stor pris på om du har mulighet til utdype svarene dine.

Spørreskjemaet er sendt til de utøverne som har fått mulighet til å be om muntlig tilsagn fra NAV Hjelpemiddelsentral Oppland. Spørreskjemaet gjelder kun for det/de hjelpemidlene du fikk gjennom denne ordningen.

Spørreskjemaet vil bli behandlet konfidensielt.

Spørreskjemaet legges i vedlagt frankert konvolutt og returneres innen 1. des.

Dersom du har spørsmål om spørreskjemaet eller prosjektet generelt kan du gjerne kontakte oss.

Med vennlig hilsen

Prosjektgruppa i ”Prosjekt aktivitetshjelpemidler”

v/ prosjektkoordinator / ergoterapeut

Hege Anmarkrud

EVALUERING TILSAGNSORDNING

Hvilket aktivitetshjelpemiddel fikk du muntlig tilsagn til via "prosjekt aktivitetshjelpemidler"?

- Sittende alpin
- Piggekjelke vinter
- Piggekjelke sommer
- Akeutstyr
- Håndsykkel
- Trehjulspiggerullestol

Informasjon

1. Fikk du informasjon om ulike aktivitetshjelpemidler som finnes på markedet?

- Ja
- Nei

2. Er du tilfreds med informasjonen du fikk om de ulike typer aktivitetshjelpemidler som finnes på markedet?

- Ja
- Nei

Kommentar:

Utpøving

3. Fikk du mulighet til å prøve ut ulike typer av det samme aktivitetshjelpemiddelet i løpet av oppholdet?

- Ja
- Nei

Kommentar:

4. Er du tilfreds med muligheten du fikk til å prøve ut det aktuelle aktivitetshjelpemiddelet?

- Ja
- Nei

Kommentar:

Innføring/opplæring

5. Fikk du innføring/opplæring i aktiviteten?

- Ja
- Nei

6. Er du tilfreds med innføringen/opplæringen du fikk i det aktuelle hjelpemiddelet?

- Ja
- Nei

Kommentar:

Vedlikehold

7. Fikk du informasjon om vedlikehold av det aktuelle utstyret?

- Ja
- Nei

8. Er du tilfreds med informasjonen du fikk om vedlikehold av det aktuelle utstyret?

- Ja
- Nei

Kommentar:

Søknadsprosedyre

9. Er du tilfreds med ordningen som gir mulighet til å be om tilsagn (direkte i tilknytning til oppholdet ved BHSS)?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

Kommentar:

10. Opplever du at dette er enklere enn tradisjonell saksgang ved søknad om hjelpemidler?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

Kommentar:

Utlevering

11. Er du tilfreds med tiden det tok fra du ba om tilsagn til det aktuelle hjelpemiddelet ble utlevert (søknadsprosessen)?

- Ja
- Nei

Kommentar:

12. Hvor lang tid tok det fra du ba om tilsagn til hjelpemiddelet ble utlevert?

Kommentar:

13. Ble hjelpemiddelet utlevert av leverandør?

- Ja
- Nei

14. Er du tilfreds med den informasjonen som ble gitt ved utlevering?

- Ja
- Nei

Kommentar:

15. Er du tilfreds med den tilpassingen som evt. ble gjort ved utlevering?

- Ja
- Nei
- Ikke aktuelt

Kommentar:

Oppfølging

13. Er du tilfreds med oppfølgingen fra kommunehelsetjenesten knyttet til det aktuelle hjelpemiddelet?

- Ja
- Nei
- Ikke aktuelt

Kommentar:

14. Er du tilfreds med oppfølgingen fra hjelpemiddelsentralen knyttet til det aktuelle hjelpemiddelet?

- Ja
- Nei
- Ikke aktuelt

Kommentar:

15. Fikk du opplysninger om hvor du kan henvende deg for ytterligere informasjon om aktiviteten (idrettslag/organisasjoner/kontaktpersoner og lignende)

- Ja
- Nei

Kommentar:

Forventninger

16. Har du brukt det aktuelle hjelpemiddelet?

- Ja
- Nei

Kommentar:

17. Har hjelpemiddelet svart til forventningene?

- Ja
- Nei

Kommentar:

Annet

18. Har du andre kommentarer/tanker du vil formidle?

EVALUERINGSSKJEMA

FOR KURS ARRANGERT AV HJELPE-
MIDDELSENTRALEN I OPPLAND OG
BEITOSTØLEN HELSESPORTSENTER

Trygdeetaten

Kurs navn: **AKTIVITETSHJELPEMIDLER**
 Sted: **BEITOSTØLEN HELSESPORTSENTER**
 Tid: **19.05 2006**

Mål: Økt kunnskap om muligheter og tilpassing av sommer aktivitetshjelpemidler.
 Bli kjent med hvilke ferdigheter som kreves i aktivitetene, gjennom praktisk prøving

(Fylles ut av kursdeltageren etter møtet)

HVORDAN VURDERER DU KURSETS INNHOLD OG GJENNOMFØRING I FORHOLD TIL:

	Meget bra	Bra	Mindre bra	Dårlig
Dine forventninger?				
De målsettinger som var satt for kurset?				
Det faglige innholdet?				
Den tekniske gjennomføring?				
Fordeling mellom teori og praksis.				
Hvordan er ditt totalinntrykk etter dette kurset?				
Hva slags oppfølging av kurset ønsker du?				
Andre kommentarer/ Hva kan gjøres bedre?				

Målskjema—Langrennspiggekjelke

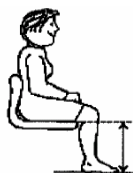
Navn på utøver:	F.nr.:
Adresse:	Telefon:
Opphold på BHSS i perioden:	
Kontaktperson på BHSS:	Stilling:
Treffes på telefon: 61 34 08 00	E-post:
Kontaktperson hjemmekommune:	Telefon:
Hjelpemiddelsentral hjemfylke:	Telefon:

Utøvers mål:

Høyde: cm

Vekt: kg

Sete-øyenbryn: cm (måles sittende på gulv. Mål fra gulvet til øyenbryn)

Sittebredde: cm	Lårlengde: cm	Legglengde: cm	Rygg høyde: cm
Måles i rett linje over den bredeste delen av hoften	Måles sittende fra knehase til bakerste punkt på bakenden	Måles fra knehase til fot underlag, vanlig skotøy.	Måles fra sete til underkant av skulderbladet.

SLETT DET SOM IKKE PASSER!

Produktet

Type: :   Handisnow 2   Handisnow 3   Handisnow 4
                    Prascberger   Aktivkjelken   Uno-kjelken   Off carr

Setebredde (cm):

• Prascberger: 30   32   34   36   38   40   42   44

• Uno-kjelken: Bestilles etter mål: _____ cm

• Aktivkjelken: 24   28   32   36   38   42

• Off Carr:

• Handisnow 1, 3 og 4:   20   25   30

Handisnow 2:   S   M   L

Setedybde (cm):

Rygg høyde: 20   25   30   35   40

Sittepute: Standard (2,5 cm)   Annet _____

Lengde staver: _____ cm (sete-øyenbryn + kjelken sin høyde)

Har andre typer blitt prøvd Ja Nei
I så tilfelle hvilke?

Skal aktiviteten utføres sammen med noen når du kommer hjem? Ja Nei
I så tilfelle hvem?

Trenger ledsageren/e opplæring? Ja Nei.

Kontaktperson i særforbund/idrettslag

Særfør-	Kontakt person	Telefon	E-post	Webside
Ski	Knut Berntsen	21 02 94 18	knut.berntsen@skiforbundet.no	www.skiforbundet.no
	Anne Ragnhild Krøken	93 05 40 58	Anne.krøken@skiforbundet.no	www.skiforbundet.no
Utviklings-				www.idrett.no

Se www.nfif.no

Finnes det ski anlegg/ski løyper i nærrområde? Er dette tilrettelagt?

Transport av utstyr?

Funksjon/diagnose (armfunksjon, balanse, utholdenhet, skadenivå osv)?

Har utøver individuell plan?

Tilsagn (d.m.å).

Tilsagn på (navn på produkt) er gitt/ikke gitt fra NAV HMS Oppland. (navn på produkt) er bestilt fra (firma med telefon nr).

Tilsagnsansvarlig ved BHSS sender skriftlig søknad på skjema "Hjelpemidler, krav om varig utlån" til hjelpemiddelsentralen i brukers hjemfylke. Lokal terapeut er informert og vil bli tilsendt kopi av søknadspapirer. I området merknader på søknadsskjema skrives det: "Det er gitt tilsagn på det aktuelle hjelpemiddelet fra NAV HMS Oppland".

Med vennlig hilsen